

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 2 4 0 9

9 17713305000003

HS PRODUKT

HRVATSKA JURIŠNA PUŠKA VHS

HRVATSKI PROTUMINSKI RONITELJI VJEŽBALI S DANSKIM KOLEGAMA

Međunarodni
tečaj

MĘD
POLAZNICIMA
SVE VIŠE
STRANACA

Obuka za nadzor zračnog prostora

**HRVATSKI I AMERIČKI
PILOTI U ZAJEDNIČKOM
LETU**

NOVI PRISTUPI PROTUMINSKOJ BORBI

NOVOSTI IZ SVIJETA

Pripremio **Domagoj VLAVOVIĆ**

STOCKHOLM

SMRTONOSNI PRELET

The Local, švedski portal s vijestima na engleskom, 8. lipnja objavio je da će švedske oružane snage novčano nadoknadići štetu seljakinji koja je pretrpjela štetu u domaćinstvu zbog jednog vojnog zrakoplova. Naime, iznad njezina gospodarstva u niskom je letu preletio lovac Gripen, što je posijalo paniku među kokoši. Zbog usplashenosti uginula je 31 kokoš. Nadoknada koju će dati eskadrila Norrbotten vrijedna je oko 775 dolara i dogovorena je na temelju očekivanog trajanja života kokoši i broja jaja koje bi proizvele.

HONOLULU

BRIGA ZA KUĆNE LJUBIMCE

Amerikanci svoju brigu za vojниke razmještene po svjetskim križnim žarištima dokazuju i brigom za njihove najmilije koji ih čekaju. Zanimljivo je da to ne vrijedi samo za rodbinu nego i za kućne ljubimce. Na Havajima je lokalno humanitarno društvo pokrenulo program pod nazivom Kućni ljubimci domoljuba. Oni pronalaze ljubitelje životinja koji bi željeli privremeno udomiciti krzne prijatelje odsutnih vojnika. Neki od udomitelja redovito kontaktiraju s vlasnicima, šaljući im fotografije ljubimaca u Irak ili Afganistan i pišući im o njihovu zdravstvenom stanju. Ukratko, "boravak izvan SAD-a uvijek je vrlo stresno razdoblje i dobro je znati da će se za vašeg ljubimca brinuti u obiteljskom okružju", kažu u humanitarnom društvu.

US Army

PARIZ

REMAKE U NORMANDIJI

USAF

STOCKHOLM

REKORDNA 2008.

Međunarodni istraživački institut za mir, stacioniran u švedskoj metropoli, objavio je 8. lipnja godišnje izvješće o prošlogodišnjoj potrošnji na svjetskom namjenskom tržištu, uklapljenu u Godišnjak o naoružanju, razoružanju i međunarodnoj sigurnosti. Za 2008. godinu ustanovljen je iznos od 1464 milijuna dolara. Taj novac je za 4%

veći nego u 2007., a čak 45% nego u 1999. godini. Prvo mjesto u povećanju potrošnje pripalo je SAD-u, Amerikanci su iskoristili 58% od tog viška, a slijede ih Kinezi i Rusi. Velika povećanja potrošnje u deset godina zabilježena su i u Indiji, Saudijskoj Arabiji, Iranu, Izraelu, Brazilu, Južnoj Koreji, Alžиру i Velikoj Britaniji.

KARLSKRONA

VELIKI BALTOPS

Jedna od najvećih ovogodišnjih multinacionalnih mornaričkih vježbi zove se BALTOPS (baltičke operacije) i odvija se od 8. do 19. lipnja u vodama Baltičkog mora. Organizacija većim dijelom pada na švedsku ratnu mornaricu, ali doprinos daje još jedanaest zemalja: Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Latvija, Litva,

Nizozemska, Poljska, Velika Britanija i SAD. Tekući BALTOPS je 37. po redu. Trebao bi povećati interoperabilnost savezničkih mornarica, a uključuje topničke vježbe, podvodno ratovanje, radarsko traganje i protuminsko djelovanje. Sve se odvija u sklopu scenarija koji podrazumijeva potencijalne velike svjetske krize.

IO

Hrvatski protuminski ronitelji vježbali s danskim kolegama

Vježba se izvodila na području Skallingen na krajnjem zapadu Danske, gdje se nalazi i vojni poligon kopnenih snaga. Zamišljeno je da se demonstrira postavljanje i čišćenje koridora za iskrcavanje snaga u vrlo plitkim vodama i na dijelu plaže u zoni plime i oseke. Na području izvođenja vježbe postoji minimalna infrastruktura pa je trebalo ponijeti doslovno sve, ali zahvaljujući konceptu mobilnosti, koji je osnovna značajka ovakvih postrojbi, sve je vrlo brzo bilo spremno za put dugačak 350 km...

12

Hrvatski i američki piloti u zajedničkom letu

Međunarodna vojna vježba "Adriatic Sword" u Hrvatskoj ima tradiciju od 2003. no svake godine vježba je postajala sve složenijom i imala sve više sudionika. Provodi se radi uvežbavanja standardnih operativnih procedura za obavljanje vježbovnih letova u svrhu nadzora i zaštite zračnog prostora...

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

"Vehaesica" je prošla teška iskušenja i apsolutno zadovoljila sve tražene kriterije OSRH, dakle i NATO-a. Kvaliteta puške VHS je, kako stručnjaci kažu, neupitna, a jasno je da je i ulazak Hrvatske u NATO još šire otvorio vrata za hrvatske tvrtke na stranim tržištima...

HRVATSKA JURIŠNA PUŠKA VHS

4

MORH I OSRH

VOJNA TEHNIKA

MAGAZIN

- 7 **NOVOSTI IZ MORH-a I OSRH-a**
Dan Talijanske Republike
- 8 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Sudjelovanje na Konferenciji prvog dočasnika ANA-e
- 9 **NOVOSTI IZ MORH-a I OSRH-a**
Tečaj za časnike za odnose s javnošću
- 14 **MEĐUNARODNI TEČAJ**
Među polaznicima sve više stranaca
- 15 **KOŠARKAŠKI TURNIR ZAGREB OLD STARS '09**
Trijumf MORH-a u Crikvenici
- 16 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 20 **REGIONALNA SIGURNOST**
Kraj sukoba na Šri Lanki?
- 23 **ZRAKOPLOVSTVO**
Izumiru li jurišnici? (II. dio)
- 24 **MORNARICA**
Novi pristup protuminskoj borbi
- 25 **VOJNA POVIJEST**
Povijest njemačkog podmorničarstva - prethodnici prvih serijskih podmornica
- 26 **PODLISTAK**
Južna Koreja 1961.
- 28 **DOMOVINSKI RAT**
Iz programskih ciljeva Srpske demokratske stranke i rezolucije o Kosovu (III. dio)
- 29 **DUHOVNOST**
Život u zrnu skriven
- 30 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremenoplov, filmoteka, infokutak
- 31 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Gromovi

"Vehaesica" je prošla teška iskušenja i absolutno zadovoljila sve tražene kriterije OSRH, dakle i NATO-a. Kvaliteta puške VHS je, kako stručnjaci kažu, neupitna, a jasno je da je i ulazak Hrvatske u NATO još šire otvorio vrata za hrvatske tvrtke na stranim tržištima...

praktički iz ništice, na području Hrvatske koje je iz ratnog vihora izišlo kao jedno od najoštećenijih. Tvrku koja je napredovala na tržišnom području rezerviranom, kako se mislilo, samo za velike "igrače", poduprte dugom tradicijom, bogatstvom svojih zemalja ili veličinom tržišta.

Priča o svjetskom uspjehu hrvatskog pištolja HS 2000 već je mnogo puta ispričana i traje do danas. Nekome bi to mogao biti dovoljan razlog za spavanje na lovorkama i mirnu proizvodnju te ubiranje profita. No, u HS Produktu to, očito, nisu željeli dopustiti. Sada je aktualan novi projekt, čije značenje nadmašuje običnu proizvodnju.

Od eksperimenta do prve pokusne serije

Planovi razvoja hrvatske jurišne puške pokrenuti su zajedno s osnivanjem tvrtke i razvojem pištolja negdje početkom devedesetih. Prva izrađena inačica sličila je na glasoviti AK-47 u bull-pup verziji s kalibrom 7,62. Konstrukcija je imala prilično

Hrvatska jurišna puška

jurišna puška

Navratite li u Karlovac i uputite li se u sjedište tvrtke HS Produkt, neće vas zabilješnuti nikakva raskoš. Naravno, riječ je o tvornici, pa se tako nešto i ne očekuje. No, drugačije nije ni u prostorijama gdje boravi i radi uprava, a koje se također nalaze u sklopu tvorničkih postrojenja. Čini se da je sve maksimalno funkcionalno i ne postoje nikakvi detalji koji bi se činili nepotrebнима. Tko zna, možda se poslovna filozofija HS Producata, koja ih je i dovela do današnjeg globalnog uspjeha, ogleda upravo u toj jednostavnosti i koncentraciji isključivo na posao. To je bio jedini mogući put za tvrtku izraslu

nedostataka, ali poslužila je svrsi. Nešto se naučilo, stečena su nova iskustva. Sredinom 90-ih eksperimentiralo se sa sličnim proizvodom, no uz tzv. odgodeno bravljjenje. Ni to rješenje nije donijelo zadovoljstvo. Bilo je i razgovora s uglednim stranim proizvođačima, razmatrala se proizvodnja pušaka po licenciji u postrojenjima HS Producata, a razvijao se i jedan prototip koji je po odlikama bio sličan glasovitoj M-16. Naposljetku, prije otprilike šest godina otpočeo je razvoj onoga što danas nazivamo jurišnom puškom VHS. Izrađeni su prototipovi i krenulo se s intenzivnim testiranjem.

Svakako, da bi projekt uhvatio čvrste korištene, bila je potrebna i pomoć Hrvatske vojske, s jasnom namjerom da Oružane snage RH jednog dana postanu i korisnici novog naoružanja. Opremanje novom jurišnom puškom jedan je od prioriteta modernizacije OSRH, čija je službena puška dosad bio AK-47. Ulazak u NATO podrazumijevao je kalibr 5,56 mm i to je automatski eliminiralo tzv. istočne inačice, a HS Producatu pomoglo pri usmjerenu. U svakom slučaju, potpora MORH-a i OSRH ogledala se u nekoliko segmenata razvoja i imala višestruku korist. Iako sam novčani iznos nije imao velikog udjela u ukupnom

na puška VHS

ulaganju u razvoj VHS-a, potpora države značila je injekciju sigurnosti za HS Produkt, a od golemog značenja bilo je iskustvo i znanje stručnjaka OSRH koji su počeli sudjelovati u projektu. Naravno, MORH je pomogao i ustupanjem svojih streljana i poligona.

Bitan dokument za razvoj VHS-a bio je Ugovor o suradnji koji su 13. travnja 2007. potpisali MORH i HS Produkt. Nije trebalo dugo čekati da na tom temelju otpočnu i zaista intenzivna ispitivanja. Sve je službeno predstavljen 24. studenoga iste godine na streljštu Jamadol u Karlovcu: pred oči javnosti

iznijeta je pokusna serija od 40 pušaka, izrađena u dvije inačice, s kratkom i dugom cijevi. Kolika je važnost pridana projektu potvrdio je dolazak ministra obrane Branka Vukelića i načelnika GSOSRH generala zbora Josipa Lucića. Upravo je ministar dao golemu težinu "vehaesici" nazavavši je strateškim projektom koji će pridonijeti pozicioniranju OSRH unutar NATO-a, ali je istaknuo i njezinu gospodarsku važnost u otvaranju novih radnih mjesta i potvrditi mogućnosti hrvatskih tvrtki i inovatora. Već tada je izražen optimizam i uvjerenje da će se puška pokazati kvalitetnom i proći

sva najstroža testiranja što ih propisuju standardi Sjevernoatlantskog saveza.

Testiranje u najekstremnijim uvjetima

Ta testiranja podrazumijevaju da puška bude podvrgnuta najekstremnijim mogućim vremenskim i uporabnim uvjetima (visokoj i niskoj temperaturi, vodi, pijesku, mehaničkim udarima, čestim ispaljenjima) i da nakon toga bude i dalje sigurna za onoga koji je upotrebljava te da i dalje bude pouzdana i precizna. Već se i prije znalo da puška mora biti i praktična, jednostavno "ležati" vojniku.

Ugovorom će OSRH do kraja tekuće godine preuzeti 1000 kompletata "vehaesice". Uz pušku, komplet podrazumijeva i sedam spremnika, remen, pribor za čišćenje te upute za uporabu

U projektu "jurišna puška" HS Produkt je potvrdio neupitnu stručnost, znanje, profesionalizam, dosljednost i tržišnu dinamičnost te još jednom postao primjer hrvatskom poslovnom svijetu

Sigurno da sve to nitko nije mogao isprobati bolje od pripadnika OSRH, koji su davali vlastita mišljenja i primjedbe, od kojih su neke i usvojene. U svakom slučaju, "vehaesica" je prošla teška iskušenja i absolutno zadovoljila sve tražene kriterije OSRH, dakle i NATO-a. Na konferenciji za medije u MORH-u, 12. svibnja, rezultati testiranja javno su izneseni i nakon tri dana uslijedilo je sklapanje dvaju ugovora u Karlovcu. Ministar Vukelić i direktor HS Producata Željko Pavlin potpisali su Okvirni sporazum o nabavi jurišne puške VHS za potrebe opremanja OSRH te Ugovor koji se odnosi na prvu fazu tog opremanja. Ugovorom će OSRH do kraja tekuće godine preuzeti 1000 kompletata "vehaesice". Uz pušku, komplet podrazumijeva i sedam spremnika, remen, pribor za čišćenje te upute za uporabu. "Javnu premijeru" puške su doživjele na proslavi Dana OSRH 28. svibnja, također u Karlovcu. Nosile su je neke od postrojbi OSRH.

Okvirni sporazum ima veću težinu, jer je stvorio preduvjete da cijele Oružane snage RH u sljedeće četiri godine budu opremljene s 20 tisuća hrvatskih pušaka, a HS Produkt i MORH će i dalje zajednički raditi na njezinu razvoju. Cijele Oružane snage RH opremljene hrvatskom puškom? Taj scenarij bi još prije koju godinu mnoge ostavio u potpunoj nevjericici, ali u HS Produktu nisu željeli dijeliti takav stav. "Naravno da smo dovoljno veliki za proizvodnju VHS-a! Recite mi, koji privatni proizvođač pušaka u Europi ima više radnika nego mi?" Eto, tako direktor HS Produkta

Željko Pavlin odgovara na pitanja koja izviru iz spomenute nevjerce.

Takva samouvjerenost nije bezrazložna, osobito nakon svjetskog uspjeha pištolja HS 2000 i izjava koje su o "vehaesici" govorile kao o "najboljoj pušci na svijetu u njezinoj klasi". U razgovoru s nama, Pavlin je ipak sputio tenziju rekavši da je, prema njihovim ispitivanjima, ona doista "vrh svjetske klase", no proglašiti takav proizvod najboljim na svijetu nije moguće.

Puška VHS je novi proizvod, ali njezina budućnost vodi i dalje od opremanja hrvatskih vojnika. Logični je cilj - izvoz! HS Produkt je već dokazan na svjetskom tržištu oružja i slovi kao pouzdan i ugledan proizvođač i partner. Kvaliteta puške VHS je, kako stručnjaci kažu, neupitna, a jasno

Tehnički podaci

- kalibr 5,56x45 NATO;
- primjenjena je moderna bull-pup konstrukcija, čime je smanjena ukupna dužina oružja, a zadržana velika dužina cijevi;
- načinjena od kvalitetnog čelika i otpornih polimera;
- može se opremiti raznom dodatnom opremom kao što su bacač granata, sklopive nožice, optički ciljnik ili baterijska svjetiljka;
- proizvodi se standardna puška VHS-D s cijevi dužine 500 mm i skraćena VHS-K s cijevi dužine 410 mm;
- masa, bez spremnika, standardne inačice jest 3,5 kg, a skraćene 3,4 kg;
- masa praznog spremnika za 30 metaka jest 116 grama;
- spremnik načinjen od prozirnog polimera, radi na načelu posudbe plinova, a brzina paljbe je 750 metaka/min

je da je i ulazak Hrvatske u NATO još šire otvorio vrata za hrvatske tvrtke na stranim tržištima.

U projektu "jurišna puška" HS Produkt je potvrdio neupitnu stručnost, znanje, profesionalizam, dosljednost i tržišnu dinamičnost te još jednom postao primjer hrvatskom poslovnom svijetu. MORH je potvrdio da davno izrečena želja da OSRH bude opremljen ponajprije vrhunskim hrvatskim proizvodima nije utopija ili prazna priča. Njihova sprega rezultirala je "vehaesicom", puškom koja će, vjeruje se, uskoro postati svjetski poznat proizvod hrvatske namjenske industrije. ■

Dan Talijanske Republike

Tradicionalno primanje u prigodi Dana Talijanske Republike održano je 1. lipnja u vrtovima Predsjedničke palače Quirinale, gdje je predsjednik Giorgio Napolitano primio više od dvije tisuće uzvanika. Uz predsjednika Vlade Silvija Berlusconija, događaju su nazočili i brojni ministri i parlamentarni predstavnici te ugledni predstavnici društveno-političkog života, među kojima i veleposlanik RH Tomislav Vidošević, koji je uputio čestitke uime hrvatskoga državnog vrha.

Na Dan Republike, u Rimu je 2. lipnja u nazočnosti predsjednika Republike, Gornjeg i Donjeg doma Parlamenta, ministra obrane Ignazija La Russa, zapovjednika Glavnog stožera obrane generala Vincenza Camporinija, kao i drugih predstavnika vojnih, civilnih i crkvenih vlasti, obilježena 63. obljetnica

utemeljenja Talijanske Republike zajedničkim mimohodom svih vojnih formacija, kopnenih snaga, ratne mornarice, zrakoplovstva, karabinijera, vatrogasaca i financijske straže. U mimohodu je sudjelovalo 5890 vojnih i 500 civilnih osoba.

Brojni građani su posebno toplo pozdravili predstavnike Civilne zaštite, koji su dokazali predanost svom pozivu u ublažavanju i otklanjanju posljedica katastrofnoga potresa što je nedavno pogodio regiju Abruzzo. Publika je, među ostalim, mogla uživati u preletima devet zrakoplova iz sastava

Snimci: VIZ RH u IR

akrobatske skupine ratnog zrakoplovstva i u glazbenoj izvedbi vojnih orkestara.

Uime Veleposlanstva RH u Rimu, u vojnog mimohodu prvi put su pod nacionalnom zastavom RH, pokazujući pripadnost kolektivnoj obrani i članstvu u NATO savezu, sudjelovala i četiri predstavnika OSRH: pukovnik Alen Ković, poručnik Željko Mijakić, stožerni narednik Joso Vukić i desetnik Krunoslav Zlomišlić. Tom povijesnom događaju nazočio je i kapetan bojnog broda Goran Žanko, vojni izaslanik obrane RH.

G. ŽANKO

Prezentacija projekta "PREHRANA HRVATSKOG VOJNIKA U 21. STOLJEĆU"

Nakon gotovo tri godine rada na projektu "Prehrana hrvatskog vojnika u 21. stoljeću", 3. lipnja u hotelu "Zvonimir" prezentirana je finalna grafička aplikacija PFV-21, koja omogućuje kreiranje prehrane prema potrebama Oružanih snaga RH.

U uvodnom obraćanju, predstavnik Službe za razvoj, opremanje i modernizaciju Uprave za materijalne resurse, koji je ujedno i voditelj projekta, Zvonimir Balent, istaknuo je kako je ova aplikacija dogradnja postojećeg, zastarjelog softvera, koja će kroz matematičko modeliranje podataka omogućiti svakodnevno kreiranje menija prema potrebama hrvatskog vojnika u mirnodopskom i ratnom sustavu. "Na temelju dugogodišnje analize, modeliranja i praćenja prehrane Hrvatske vojske uspjeli smo napraviti grafičku aplikaciju koja je zadovoljila sve prehrambene standarde. Tako sada možemo kreirati menije prema nazivu, vrsti, dostupnosti i sezonskom karakteru namirnice, kao i prema skupini kojoj pripada namirnica, vrsti obrade i zamjenskoj namirnici. Jedna od opcija što ih nudi ova aplikacija jest i nutritivna vrijednost određene namirnice, a jedna od inovacija jest automatsko skladištenje namirnica, koje se dosad obavljalo ručno i nije se moglo planirati mjesecima unaprijed", rekao je Balent. Naglasio je kako je iznimno zadovoljan rezultatima projekta na kojima

su radili predstavnici Fakulteta elektrotehnike i računarstva i Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta te članovi projektnog tima iz MORH-a i OSRH.

Profesor na Zavodu za primijenjeno računarstvo FER-a, Ivica Botički, okupljenima je prezentirao na koji se način može pretraživati finalna aplikacija PFV-21, te kako i po kojim kriterijima treba kreirati menije. "Ova aplikacija je velik doprinos MORH-u, ali i cijeloj Hrvatskoj. Jedinstvena je jer je prilagođena isključivo hrvatskim proizvodima, odnosno hrvatskom podneblju i tržištu. Takoder, algoritam i struktura podataka unesenih u bazu omogućuju jedinstvenost i originalnost menija, odnosno njihovu različitost, kao jednu od najvećih prednosti ovog projekta", rekao je Botički.

Sljedeća faza projekta "Prehrana hrvatskog vojnika u 21. stoljeću" jest testiranje u praksi, nakon čega slijedi edukacija i upoznavanje časnika OSRH s cijelokupnim projektom te usporedno nadopunjavanje aplikacije s menijima. Jedna od ideja voditelja projekta Zvonimira Balenta jest i prevođenje aplikacije na engleski i francuski jezik.

Uz predstavnike MORH-a i OSRH, prezentaciji projekta "Prehrana hrvatskog vojnika u 21. stoljeću" nazočili su i predstavnici PMF-a Želimir Kurtanjek, Irena Colić Barić i Jasenka Gajdoš, te predstavnici Pletera d.o.o.

I. VALENTIĆ MIKŠIK

Sudjelovanje na Konferenciji prvog dočasnika ANA-e

Snimio Zvonko LUCIĆ

Prvi dočasnik 13. HRVCON-a časnički namjesnik Goran Turk, prvi dočasnik MNMP Coy iz RC C časnički namjesnik Zvonko Lucić i mentor za inženjeriju, a ujedno predstavnik senior mentora prvog dočasnika 209. korpusa ANA-e stozerni narednik Nikica Kobašlić sudjelovali su od 31. svibnja do 2. lipnja uime 13. HRVCON-a na 5. konferenciji prvog dočasnika ANA-e, koja je održana u Ministarstvu obrane i kabulskom vojnom obučnom središtu. Konferenciji su nazočili i načelnik GS ANA-e general Bismullah Khan, prvi dočasnik ANA-e, časnički namjesnik Roshan Safi, predstavnici OS SAD i NATO-a, ISAF-a i drugi.

Cilj Konferencije bio je raščlaniti stupanj razvoja dočasnika u ANA-i, organizirati dvije dočasničke radionice (profesionalni razvoj i logistički dio – oprema i opskrba), te pružiti potporu nadređenim zapovjednicima u provedbi svakodnevnih zadaća na području operacija te razmjenom iskustava nastaviti pomagati i mentorirati prve dočasne najviših razina ANA-e i to jačanjem njihova mesta i uloge vođe u dalnjem procesu profesionalnog razvoja vojnika i dočasnika. Od gostiju koji su govorili na Konferenciji najimpresivnije predavanje održao je prvi dočasnik KoV-a OS SAD, časnički namjesnik Kenneth Preston. On je govorio o odgovornostima i ulozi prvih dočasnika bojne i više, što je temeljio na godinama iskustva iz dosad obnašanih dužnosti i osobnog rada s najviše rangiranim zapovjednicima u OS SAD. Priliku za prijenos osobnih iskustava svima nazočnim na konferenciji imao je i prvi dočasnik 13. HRVCON-a, časnički namjesnik Goran Turk.

Završni dio Konferencije protekao je u službenom otvaranju Dočasničke akademije ANA-e u KMTC u Kabulu. Uz nazočnost visokih vojnih dužnosnika i svih gostiju Konferencije, vrpcu je presjekao načelnik GS ANA general Bismullah. Otvaranje najviše školske institucije dočasnika uvelike će pomoći daljinjem razvoju Dočasničkog zbora ANA-e, a posebice stjecanju novih znanja i sposobnosti prvih dočasnika najviših razina, od kojih se očekuje da profesionalno vode podređene vojnike i dočasne.

Goran TURK

TEČAJ METODIKE za instruktore

U osječkom odjelu ŠŠJ "Katarina Zrinska" održana je 29. svibnja svečanost podjele svjedodžbi polaznicima Tečaja metodike za instruktore engleskog jezika. Tečaj je trajao od 4. do 29. svibnja, a pohadalo ga je 10 časnika iz OSRH. Svrha je tečaja jezično i metodičko stručno osposobljavanje instruktora za predavanje engleskog jezika u postrojbama za polaznike početnike radi postizanja znanja temeljnog stupnja (STANAG 1111 i/ili ALCPT 40 – 65%).

Tečaj je imao teoretski i praktični dio. Teoretski dio obuhvatio je usavršavanje jezičnih vještina polaznika i metodike engleskog jezika. Praktični dio se sastojao od hospitaliteta polaznika na nastavi 32. naraštaja intenzivnih tečajeva engleskog jezika i provedbe dva nastavna sata uz nadzor voditelja tečaja i profesorica-voditelja nastavnih skupina. Tečajem se želi povećati baza pripadnika OSRH s dobrom početničkom razinom znanja engleskog jezika kako bi se mogli uključiti u redovitu izobrazbu na višim stupnjevima u ŠSJ.

O važnosti Tečaja polaznicima je govorio ravnatelj Škole, Đemal Kadrić, istaknuvši kako će se od rujna izobrazba instruktora istodobno realizirati u odjelima Split i Osijek.

I.B.

Engleski za stožerne časnike

U Školi stranih jezika "Katarina Zrinska" sredinom svibnja održan je 21. međunarodni Tečaj engleskog jezika za stožerne časnike CRO 2. Pohađalo ga je devet časnika iz OSRH i jedan časnik iz OS Republike Makedonije. Cilj tečaja bio je usavršavanje engleskog jezika stožernih časnika kako bi mogli sudjelovati u međunarodnim mirovnim operacijama i raditi u međunarodnim stožerima.

Tečaj obuhvaća sljedeće sadržaje: vojna korespondencija, usmena komunikacija u vojsci, vještine prezentiranja, uloga zapovjednika i stožera, odgovornosti i ovlasti načelnika stožera, glavne postavke rada UN, mirovne operacije, NATO i PzM, radiokomunikacija, vođenje i pregovaranje, odnos s medijima i vježba operativnog planiranja. Tijekom tečaja održana su dva stručna predavanja na temu "Hrvatska u mirovnim misijama" i "Hrvatska u NATO-u". Tečaj je završio svečanom podjelom svjedodžbi o uspješno završenoj izobrazbi.

Na završnoj svečanosti, polaznicima su se obratili ravnatelj ŠŠJ Đemal Kadrić i načelnica Odjela Zagreb Irena Brzica, a uime polaznika satnik Ilija Janevski zahvalio je Školi i profesoricama te istaknuo da tečaj pruža mogućnosti usavršavanja, kako jezika tako i socijalnih vještina te razmjene stručnih znanja.

I.B.

Tečaj za časnike za ODNOSE S JAVNOŠĆU

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" održan je početkom lipnja dvodnevni temeljni tečaj za časnike za odnose s javnošću u granama i pristožernim postrojbama OSRH, koji je organizirala Služba za odnose s javnošću i informiranje MORH-a. Svrha ove edukacije bila je upoznati časnike za OJI s osnovama komuniciranja putem elektroničkih i pisanih medija.

Tečaj je otvorio načelnik Službe za OJI Goran Grošinić, a predavanja su održali djelatnici Odjela informiranja i Hrvatskih vojnih glasila.

OJI

Snimio Tomislav BRANDT

9

Dobro došli u
HOTEL "ZAGREB"
Split

Hotel "Zagreb"
Dulovo, Put Dulova 23
21000 Split

Tel.: 021 / 353-260, 353-333
Fax: 021 / 353-202, 353-261
E-mail: hotel.zagreb@morh.hr

MINISTARSTVO OBRANE RH
Služba za gospodarenje nekretninama

Završena Selektivna obuka za popunu SATNIJE VOJNE POLICIJE

Petnaestodnevna Selektivna obuka za popunu Satnije Vojne policije za posebne namjene P VP HKoV (SPN) završena je 20. svibnja na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik".

Fizički i psihički izazovnu obuku završilo je šest kandidata od ukupno devedeset i troje prijavljenih iz nižih ustrojbenih cjelina HKoV-a (GMTBR, GOMBR, VOB, Bojna NBKO, PV i P VP). Selektivnoj obuci pristupilo je dvadeset vojnika i vojnikinja, a tijekom obuke četrnaest ih je odustalo.

Uz uspješno vođenje i rad s instruktorma SPN i u suradnji s psihologom VOB kandidati su prolazili taktičke elemente složenijih borbenih i vojno-policajskih zadaća, rada s naoružanjem, hodnji s topografijom, preživljavanja i rada na terenu u skladu s programom obuke i ocjenjivanja.

Predselektivni postupak počeo je obilaskom postrojbi nižih ustrojbenih cjelina, prezentacijom zadaća i poslova SPN s jasno definiranim ciljevima. Želja i visoka motivirnost, spremnost na samoodržanje, stega i profesionalnost te dosadašnja besprijeckorna karijera (stegovna odgovornost, kaznena evidencija...) samo su neki od uvjeta za početak razgovora. Šest kandidata koji su obuku uspješno završili nastavljaju dalje s dvomjesečnim tečajem za službeno ovlaštene osobe Vojne policije u Središtu za obuku Vojne policije "Bojnik Alfred Hill" u Zagrebu. Po završetku službenog tečaja postat će pripadnicima Specijalne policije i profesionalno se razvijati u tom smjeru.

Svečanosti povodom završetka Selektivne obuke za popunu SPN 22. svibnja u vojarni "Croatia" ostaje u sjećanju rečenica jednog od kandidata: "Ponosan sam na sebe i na vas i nadam se da u konačnici neću iznevjeriti vaše povjerenje."

D. BERISLAVIĆ

Napisao i snimio **Tino MRČELIĆ**

Vježba se izvodila na području Skallingen na krajnjem zapadu Danske, gdje se nalazi i vojni poligon kopnenih snaga.

Zamišljeno je da se demonstrira postavljanje i čišćenje koridora za iskrcavanje snaga u vrlo plitkim vodama i na dijelu plaže u zoni plime i oseke. Na području izvođenja vježbe postoji minimalna infrastruktura pa je trebalo ponijeti doslovno sve, ali zahvaljujući konceptu mobilnosti, koji je osnovna značajka ovakvih postrojbi, sve je vrlo brzo bilo spremno za put dugačak 350 km...

Hrvatski protuminski vježbali s danskim kol

Dva pripadnika Protuminskog diviziona Flotile HRM-a, poručnik bojnog broda Damir Poklepović, zapovjednik voda, i narednik Tino Mrčelić, obojica iskusni protuminski ronitelji s najvišim instruktorskim kategorijama, boravili su od 24. do 30. svibnja u Kraljevini Danskoj, u posjetu danskim protuminskim roniteljima zaduženima za čišćenje mina u Središtu za protuminske operacije. Svrha posjeta bilo je uspostavljanje suradnje i razmjena iskustava radi usvajanja procedura protuminskih pretraživanja i EOD procedura kojima se koriste danski EOD. Postrojba danskih ronitelja stacionirana je

stotinjak kilometara sjeverno od Kopenhaga, u mjestu Kongsore, u roniteljskoj bazi koju dijele s postrojbom Borbenih ronitelja.

Baza Kongsore je neposredno uz more. Zauzima prostor od nekoliko hektara. Osnovana je pedesetih godina prošlog stoljeća i ima sve potrebne infrastrukturne resurse. Nedavno je dograđen i novi dio objekata u kojemu su svlačionice, učionice i uredi. Zapovjednik EOD ronitelja kapetan fregate Lars Pedersen posebno je ponosan na taj dio jer su ga oni sami projektirali, po svojoj mjeri, u skladu s vrlo strogim skandinavskim urbanističkim pravilima.

Mobilnost - osnovna značajka postrojbi

Nakon obilaska baze i zaduživanja osobne roniteljske opreme uslijedila je konkretna priprema za vježbu, u koju smo i mi bili uključeni, i briefing zapovjednika Pedersena te svih sudionika (dva puta s 15-ak ronitelja). Vježba je zamišljena tako da se demonstrira postavljanje i čišćenje koridora za iskrcavanje snaga u vrlo plitkim vodama i na dijelu plaže u zoni plime i oseke. To je dijelom i logistička vježba jer je vrlo komplikirano podržavati toliku skupinu ronitelja. U području izvođenja vježbe postoji minimalna infrastruktura pa je trebalo ponijeti

ronitelji legama

doslovno sve, od osobne opreme, gumenih čamaca, kajaka do raskova (banki) plinske mješavine Nitrox itd. No, zahvaljujući konceptu mobilnosti, koji je osnovna značajka ovakvih postrojbi, sve je vrlo brzo bilo spremno za put dugačak 350 km. Vježba se izvodila na području Skallingen, na krajnjem zapadu Danske, gdje se nalazi i vojni poligon kopnenih snaga. Na tom području je u vrijeme II. svjetskog rata, na pješčanoj plaži i u njezinoj okolini, bio Njemački eksperimentalni poligon. Na njemu je bilo posijano otprilike 60 000 raznih vrsta

mina, no najveći je problem što na eksperimentalnom poligoni nisu označena minská polja pa od kraja II. svjetskog rata na tom području traju intenzivne operacije razminiranja sve do danas.

Sljedećih smo dana aktivno sudjelovali u svim aktivnostima EOD postrojbe, izvodili praktične radnje s kajakom u postavljanju staza pretraživanja i ronjenja s ISMIX aparatom, koji nas se dojmo svojom jednostavnosću za pripremu i uporabu, a u vodi prilikom ronjenja savršeno je izbalansiran.

Zadnjeg radnog dana naše aktivnosti u Danskoj, posjetili smo Royal Danish Navy Diving School u Kopenhagenu. Primio nas je zapovjednik roniteljske škole kapetan fregate Soren i zapovjednik svih tehničkih škola komodor Kosor. Prezentirane su nam mogućnosti škole i način školovanja vojnih i civilnih komercijalnih ronitelja. Osobitu smo pozor-

nost pridali mogućnostima nastavka suradnje između naših postrojbi jer je Danska vojska po brojnosti slična Hrvatskoj, a ima golemo iskustvo u međunarodnim operacijama i na vlastitom terenu u EOD operacijama. Ovim putem sve pohvale domaćinu i organizatoru kapetanu fregate Pedersenu, koji je prema nama pokazao prijateljski i profesionalni odnos. ■

OBUKA ZA NADZOR ZRAČNOG PROSTORA

Jure STIPIĆ, Fotografije: ESKADRILA BORBENIH ZRAKOPLOVA HRZ I PZO

Međunarodna vojna vježba "Adriatic Sword" u Hrvatskoj ima tradiciju od 2003. no svake godine vježba je postajala sve složenijom i imala sve više sudionika. Provodi se radi uvježbavanja standardnih operativnih procedura za obavljanje vježbovih letova u svrhu nadzora i zaštite zračnog prostora...

Pripadnici OSRH i USAFE od 18. do 22. svibnja proveli su zajedničku vojnu vježbu, u kojoj su iz sastava HRZ-a i PZO-a sudjelovali Operativno središte HRZ i PZO, 91. zb s Eskadrlom borbenih aviona i bojna ZMIN te iz HKoV-a polaznici obuke FAC/JTAC, a s američke strane 31. Fighter Wing – Lovački puk, iz čijeg su sastava sudjelovali: 555. Fighter Squadron "Triple Nickel" – lovačka eskadrla, 510. FS "Buzzards", 31. Operational Support Squadron, 603. Air Control Squadron – bojna za zračno motrenje i navođenje. Ova aktivnost u Hrvatskoj ima tradiciju od 2003. godine kao međunarodna vojna vježba "Adriatic Sword", no, svake godine vježba je postajala složenijom i imala sve više sudionika. Ove aktivnosti se provode radi uvježbavanja standardnih operativnih procedura za obavljanje vježbovih letova u svrhu nadzora i zaštite zračnog prostora "T-Scramble", uvježbavanja presretanja te upoznavanja polaznika obuke za FAC/JTC iz sastava HKoV-a s NATO/US JTAC procedurama. Vježba se u cijelosti provodila u hrvatskom zračnom prostoru, i to na području Like, Udbine i Slunja te na Plesu i Podvornici, gdje su smješteni Operativno središte HRZ i PZO i 91. zb na Plesu.

od dva zrakoplova F-16 iz Aviana i dva zrakoplova MiG-21 iz Zagreba.

Nakon polijetanja, bojna ZMIN je uočila i radarski pratila zrakoplove F-16 i po proceduri identifikacije proslijedila signal za uzbunjivanje i vježbovno polijetanje lovaca s dežurnog borbenog dvojca prema Operativnom središtu HRZ i PZO. Kad dobiju signal za polijetanje od voditelja tima Operativnog središta HRZ i PZO, piloti poljeću s aerodroma Zagreb i odlaze u zonu Like s ciljem presretanja, otkrivanja i vizualne identifikacije "nepoznatih ciljeva" u zračnom prostoru RH. Po završenom presretanju i pozitivnoj identifikaciji, skupina zrakoplova (F-16 i MiG-21) nastavlja let po ruti brišućeg letenja u sastavu četvorke prema području aerodroma Udbina i vraća se prema Slunju. Neposredno prije dolaska u područje vojnog poligona Slunj, formacija se razdvaja i zrakoplovi MiG-21 nastavljaju let prema aerodromu Zagreb, a zrakoplovi F-16 ostaju u zračnom prostoru poligona Slunj, gdje po instrukcijama prednjih zračnih kontrolora (Forward Air Controller – FAC) uvježbavaju manevar i proceduru

Provedba aktivnosti

Svakog dana letjelo se u dvije smjene, jutarnjoj i poslijepodnevnoj. Svaka smjena imala je po dvije podsmjene i u svakoj je letjela grupa

Hrvatski i američki piloti

za blisku zračnu potporu (Close Air Support – CAS) na nepokretne i pokretne ciljeve na zemlji. Po završetku uvježbavanja, zrakoplovi F-16 vraćaju se prema aerodromu Aviano (Italija). Potrebna kvaliteta pripreme i analize posada F-16 i MiG-21 koordinirana je tako da je jedan američki pilot iz sastava 555. FS boravio u 91. zb kao časnik za vezu sa zrakoplovstvom (Air Liaison Officer – ALO). Također, za kvalitetnu koordinaciju i navođenje zrakoplova unutar zone zabrane letenja (Lika) u bojni ZMIN boravio je jedan časnik za navođenje zrakoplova (Ground Control for Intercept – GCI).

Pri provedbi aktivnosti, svi sudionici pridržavali su se dokumenta "Special Instructions – SPINS", koji je

tijekom planskog procesa izrađen i usuglašen između sudionika, bez uočenih odstupanja od plana i poštujući propisana ograničenja.

Po završetku, obje strane su se složile da je vježba provedena uspješno, u skladu s planiranim aktivnostima, i da su svi zadani ciljevi ostvareni. Najveća korist ove aktivnosti jest potvrda kompatibilnosti i interoperabilnosti OSRH (HRZ i PZO i HKoV) s USAFE (NATO) snagama, kao i uvježbavanje postojećih procedura te stjecanje novih znanja i iskustava svih sudionika aktivnosti. ■

Piloti HRZ-a koji su sudjelovali u vježbi sa zapovjednikom HRZ i PZO general-bojnikom Vladom Bagarićem

oti u zajedničkom letu

Osamnaest polaznika obučavalo je pетро instruktora iz OSMVO-a, a uz pripadnike OSRH-a tečaj su uspješno završili i polaznici iz Austrije, Finske i Švedske, koji su izrazili zadovoljstvo organizacijom i provedbom tečaja pod vodstvom hrvatskog časnika britanskog podrijetla

Među polaznicima sve više stranaca

Komunikacijsko-informacijski sustav potpore u operacijama potpore miru naziv je međunarodnog tečaja, provedenog od 1. do 5. lipnja u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju.

Kako je rekao voditelj tečaja natporučnik Ian Formstone, cilj tečaja jest upoznavanje časnika i dočasnika iz OSRH-a i NATO/PzM zemalja s postavkama, načelima, doktrinom i procedurama planiranja koje se odnose na koncept potpore komunikacijsko-informacijskog sustava (KIS) u NATO-ovim operacijama potpore miru. Namijenjen je osoblju koje će obnašati dužnosti planera KIS-a u nacionalnom

To je sedmi takav tečaj održan u organizaciji Obučnog središta za MVO i jedan od prvih što ih provode po NATO standardima. Sastoji se od teoretskog i praktičnog dijela, a provodi se na engleskom jeziku

kontingentu, kao i zapovjednicima unutar hrvatskog kontingenta.

Osamnaest polaznika obučavalo je petro instruktora iz OSMVO-a, a uz pripadnike OSRH-a tečaj su uspješno završili i polaznici iz Austrije, Finske i Švedske, koji su izrazili zadovoljstvo organizacijom i provedbom pod vodstvom hrvatskog časnika britanskog podrijetla. Austrijski dočasnici Michael Poschl i Michael Jost nadaju se da će im mnoštvo informacija koje su dobili biti od velike

Tečaj su uspješno završili i polaznici iz Austrije, Finske i Švedske

koristi ako budu sudjelovali u nekoj od mirovnih misija te ističu da im je ovo ujedno bila prilika bolje upoznati hrvatske Oružane snage. Poručnik Antti Pikkarainen iz Finske smatra da je razmjena iskustava među pripadnicima stranih oružanih snaga uvijek dobrodošla, a švedska satnica Gunilla Maria Kverners posebno je pohvalila instruktore, zaključivši da je tečaj zanimljiv i zemljama koje nisu članice NATO-a. Zadovoljstvo je izrazio i natporučnik Formstone, Britanac koji je u redovima Hrvatske vojske još od ratne 1991., istaknuvši da se tečaj potpuno provodi po NATO standardima te da je među polaznicima sve više stranaca.

KOŠARKAŠKI TURNIR ZAGREB OLD STARS '09

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Ivica TOMIC

Zagreb Old Stars najjači je veteranski košarkaški turnir u ovom dijelu Europe. Od 4. do 7. lipnja doživio je svoje 21. izdanje, a unatoč službenom nazivu ovaj put je održan u Crikvenici. Nadmetalo se 39 momčadi iz šest zemalja (Hrvatska, BiH, Crna Gora, Švicarska, Slovenija, Srbija), a mnoge od njih dičile su se poznatim košarkaškim imenima poput Aramisa Naglića, Darijela Jusupa, Gordana Zadravca, Stipe Šarlije, Darka Krunicha, Srećka Jarića, Miodraga Marića...

Trijumf MORH-a u Crikvenici

Kao ovogodišnji prvak zagrebačke veteranske košarkaške lige KOALA na natjecanje je stigao i MORH. "Maskirni" košarkaši nisu došli u Crikvenicu kao glavni favoriti. Već smo rekli da je u seniorskim družinama bilo uglednih igrača, koji možda i nisu u najboljoj formi, ali umijećem i rutinom još itekako mogu puniti mrežice protivničkih momčadi. Ipak, MORH je momčad koja se stvara već cijelo desetljeće i premda, osim Alberta Karnera i Đure Simona, nema previše poznatih imena, dobro je pokrivena na svim pozicijama i uigrana. Upravo te osobine bile su i recept za pobjedu na turniru! Sve je otpočelo s utakmicama u skupini: momčadi su podijeljene u osam skupina, s tim da su se utakmice igrale u ritmu 4x7 minuta. Dakle, opuštanje i pogreške bili su teško popravljeni. Najprije je uvjerljivo, s 56-31, poražen šibenski Galeb. Drugi je susret već bio teži, Biograd je nakon prve četvrtine vodio s +9, ali je već u sljedećoj fazi sve došlo na svoje mjesto i zadnja je četvrтina bila tek odradivanje posla. Rezultat: 47-40 za MORH. Skupina je uspješno prebrođena i morhovce je u polufinalu čekao HEP, stari protivnik

iz lige KOALA. "Električari" su teško stradali i upisali konačni minus od 23 koša (32-55).

Finale se igralo u nedjelju, 7. lipnja, ispred 500 gledatelja u Športskoj gradskoj dvorani u Crikvenici. Unatoč prije pokazanoj uvjerljivosti, ni tada MORH nije slovio za favorita. Naime, s druge strane ga je čekao riječki Kvarner. Uz srebrnog olimpijca Aramisa Naglića, prijetili su i drugi poznati Riječani: Smoјver, Grgurević i Šućurović. Ipak, čini se da imena i tri pobjednička trofeja na Old Starsu u posljednje četiri godine nisu impresionirali morhovce. Već na poluvremenu bilo je +11, a dokraj su se protivnici uspjeli približiti najviše na -5. Završilo je 67-58 za MORH i pobjednički pehar našao se u rukama kapetana, brigadira Domagoja Sivrića.

Ovom pobnjedom kvaliteta veteranske košarkaške momčadi MORH-a odjeknula je i izvan Zagreba. Već nakon ovosezonske pobjede u ligi KOALA s punim pravom su mogli pretendirati na naziv "najbolja veteranska košarkaška momčad u Hrvatskoj". Trijumf u Crikvenici mogao bi biti i konačna potvrda. ■

Stoje slijeva: Mladen Ostojić, Krešo Šimurina, Andrijan Jelavić, Gjuro Simon, Hrvoje Filipan, Mirko Mandalinić, Krešo Kovačević (službeni predstavnik)

Sjede slijeva: Davorin Gregurić, Aleksandar Majetić, Željko Marić, Darko Jajtić, Vjeko Marčinko, Albert Karner, Domagoj Sivrić

ARJUN U OPERATIVNOJ UPORABI

Prva operativna postrojba indijske vojske dobila je posljednjih 16 (ukupno je isporučeno 45) tenkova Arjun, čime je postignuto operativno brojno stanje. To je uspješan kraj napora dužih od 30 godina da Indija razvije domaći tenk za potrebe svoje vojske. Arjun je moderan tenk, opremljen brojnim podsustavima razvijenima i proizvedenima u Indiji. To su domaći kompozitni oklop Kanchan, hidropneumatski ovjes, oružni sustav, protupožarni sustav, te konačna integracija svih podsustava u operativnu borbenu cjelinu.

Prvih 12 prototipova razvijeno je i načinjeno od 1983. do 1990. Od 1990. do 1995. načinjeno je 15 predserijskih primjeraka. Nakon procjene i dorada konačno su 2000. naručena 124 primjerka. Prva je pukovnija upravo popunjena, a vojska se nadam da će iduću pukovniju popuniti tenkovima Arjun do ožujka 2010.

M. PETROVIĆ

BLACK EAGLE 50

Početkom lipnja izraelska tvrtka Steadicopter Ltd. obavila je prvi probni let novog prototipa bespilotne letjelice, koja nosi naziv Black Eagle 50. Riječ je o još jednom modelu malog bespilotnog helikoptera na čijem je razvoju Steadicopter započeo svoj rad tijekom 2004. godine. Duljina letjelice iznosi 2,3 m, a promjer rotora 2 m, maksimalna težina na polijetanju 35 kg uz mogućnost nošenja korisnog tereta do 3 kg. Black Eagle 50 pokreće motor zapremine 116 kubika, koji omogućava maksimalnu brzinu do 130 km/h. Maksimalni je vrhunac leta 9000 ft, a autonomija boravka u zraku iznosi do tri sata. Postojeći datalink u Black Eagleu 50 iznosi 10 km, dok

u Steadicopteru navode da se on bez problema može povećati na 150 km.

Steadicopter je najavio svoj rad na snažnijoj inačici bespilotnog helikoptera Black Eagle 60, koji bi imao mogućnost nošenja korisnog tereta do 10 kg, uz mogućnost boravka u zraku do četiri sata.

I. SKENDEROVIC

PREDSTAVLJEN PICADOR

Izraelska tvrtka Aeronautics Defense Systems Ltd. (nekadašnji NETS Integrated Avionics Systems) početkom lipnja javnosti je predstavila rad na svojoj novoj bespilotnoj letjelici naziva Picador. Aeronautics Defense Systems svoj rad na Picadoru temelji na postojećem radioupravlјivom modelu helikoptera Dynali H2S. S nedavno predstavljenim mock-upom Picadora, Aeronautics Defense Systems pokušava ishoditi prvi certifikat pri izraelskim zrakoplovnim

vlastima kako bi mogao početi s pripremom prvih probnih letova, što se očekuje do kraja 2009.

Dimenzije helikoptera H2S jesu: duljina trupa 6,58 m, visina letjelice 2,58 m, promjer rotora 2 m. Dynali H2S pokreće motor Subaru EJ25 zapremine 2500 kubika, koji omogućava brzinu penjanja od 6,09 m/s, dok operativni vrhunac leta iznosi 12 000 ft. Krstareća brzina iznosi 203 km/h, a maksimalni dolet 200 km. Maksimalna težina

Picadora trebala bi iznositi 720 kg, a autonomija boravka u zraku trebala bi biti osam sati.

I. SKENDEROVIC

KAŠNJENJE PATROLNIH BRODOVA ZA TRINIDAD I TOBAGO

Rokovi za gradnju triju odobalnih patrolnih brodova za potrebe obalne straže Trinidada i Tobaga pomaknuti su za najmanje šest mjeseci do godine dana. Vrijednost potpisanih ugovora početkom 2007. s tadašnjom brodograđevnom tvrtkom VT Group, danas dio tvrtke BVT Surface Fleet, iznosio je 285 milijuna američkih dolara.

U skladu s novinskim izvješćima, prvi patrolni brod u klasi trebao je biti dostavljen u travnju, dok je primopredaja drugog broda trebala biti izvršena u studenom ove godine. Glasnogovornik BVT-a potvrdio je da prvi brod još nije po-

rinut te da se porinuće drugog patrolnog broda očekuje u studenom 2009. Prvobitno je bila predviđena gradnja svih triju brodova u brodogradilištu u Portsmouthu koje istodobno gradi razarače klase Type 45 te će sudjelovati u gradnji nekih elemenata budućeg nosača zrakoplova CVF namijenjenog britanskoj ratnoj mornarici. Odlučeno je da se gradnja drugog broda premjesti u brodogradilište Scotstoun, pri čemu će biti uključeno i brodogradilište Govan. Konačna strategija gradnje i dostave trećeg patrolnog broda još je u razmatranju.

M. PTIĆ GRŽELJ

S letjelišta Lockheed Martina u Palmdaleu, u Sjedinjenim Američkim Državama, 2. lipnja ove godine na prvi probni let poletio je tehnološki demonstrator lako taktičkog transportnog aviona naziva Advanced Composite Cargo Aircraft (ACCA). Iza ACCA tehnološkog demonstratora krije se temeljito preuređeni laki transportni avion Fairchild-Dornier

328JET. Riječ je o avionu koji je "mlazna" inačica postojećeg aviona Fairchild-Dornier 328-300, predstavljenog na svjetskom tržištu prije desetak godina.

Fairchild-Dornier 328JET vrlo brzo je privukao pozornost Istraživačko – razvojnog laboratorija Američkog ratnog zrakoplovstva (USAF Air Force Research Laboratory), koji ga je uključio u svoj program

POLETIO ADVANCED COMPOSITE CARGO AIRCRAFT

razvoja transportnog aviona uglavnom izrađenog od kompozitnih materijala, a lipanjski probni let kruna je gotovo desetogodišnjeg rada. U odnosu na klasičnu strukturu Fairchild-Dornier 328JET, koja je načinjena od aluminijskih legura, na avionu je veći dio trupa i okomitog stabilizatora zamijenjen kompozitnim materijalima. Sam trup je nešto širi (i sada je moguće smjestiti dvije klasične vojne 463L palete), a u njegovu stražnjem dijelu dodana je i teretna rampa. Na krilima i na stajnom trapu nisu provedene nik-

kve preinake. Svrha razvoja Advanced Composite Cargo Aircrafta jest iskušavanje uporabe kompozitnih materijala pri dizajnu i proizvodnji transportnih aviona. Glavni su ciljevi smanjenje proizvodnih troškova (zahvaljujući uporabi kompozita na Fairchild-Dornier 328JET bilo je potrebno do 90% manje sastavnih dijelova), niži operativni troškovi, te bolje aerodinamičke performanse aviona u odnosu na avione s trupom načinjenim od aluminijskih legura i s hrpom zakovica po njemu.

I. SKENDEROVIC

LAND WARRIOR NA TERENU

Kad je 2009. godine 4. bojna 9. pješačke pukovnije američke kopneće vojske (US Army) raspoređena u Irak, s njima je na teren otisla prva operativna serija kompleta opreme Land Warrior. Riječ je o naprednom umreženom računalnom i komunikacijskom sustavu kojim se oprema svaki vojnik. Sastoji se od kabela, upravljačke jedinice, nosivog računala i sklopivog monokularnog zaslona (radni položaj je izravno pred jednim okom). Kao navigacijski uredaj Land Warrior pokazuje vojnikov položaj na taktičkom zemljovidu. Situacija se stalno osvježava i omogućava pješacima znatno bolje poimanje okoline. Umreženost omogućava komunikaciju i brzu razmjenu raznih podataka. Program Land Warrior započet je 90-ih godina XX. stoljeća, a otkazan je prije nego je 4. bojna krenula na teren. Po posebnom su zahtjevu ipak opremljeni dotad razvijenim tehnologijama, a prvi rezultati su dobri. Vojnici su prihvatali novu tehnologiju i tvrde da im znatno pomaže u dnevnim zadaćama.

M. PETROVIĆ

Foto: US Army

NOVI BRODOVI ZA NIGERIJSKU MORNARICU

U aktivnu službu nigerijske ratne mornarice primljen je posljednji od šest novih patrolnih brodova koje je za potrebe patroliranja i obrane nigerijskih naftnih platformi kupila nigerijska nacionalna naftna korporacija. Prva faza programa obnove nigerijske flote uključila je nabavu četiriju patrolnih brodova duljine 17 m, klase Manta Mk 2, od australijske projektantske tvrtke Strategic Marine. Brodovi su izgrađeni u singapurskom brodogradilištu Suncraft International. Posljednja dva plovila u aktivnoj službi jesu 38-metarski patrolni brodovi klase Manta, koji su ušli u službeni sastav mornarice 15. travnja zajedno s dva helikoptera tipa Agusta. Brodovi su izgrađeni u malezijskom brodogradilištu Penang kao podugovorna strana tvrtke Suncraft International. Novi brodovi bit će raspodijeljeni u dva divizjuna, od kojih će se svaki sastojati od jednog patrolnog broda 38 m i dvaju manjih patrolaca od 17 m.

M. PTIĆ GRŽELJ

AMERIČKA MORNARICA RAZMATRA ZAHTJEVE ZA BUDUĆU SSBN

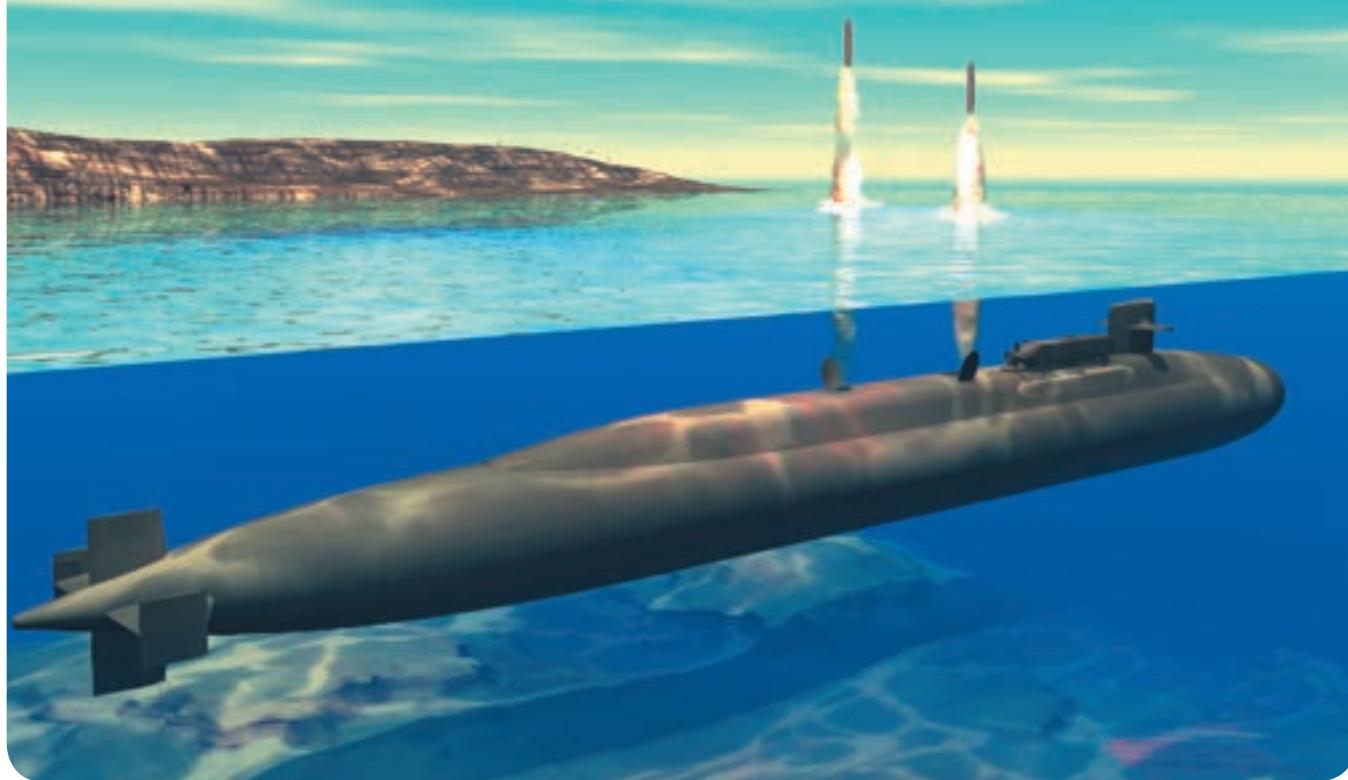
Američka ratna mornarica započela je tzv. analizu alternativa (Analysis of Alternatives) da bi razmotrila potencijalne programske zahtjeve za buduću generaciju strateških podmornica koje bi zamijenile zastarjelu klasu podmornica naoružanih balističkim raketama Ohio. Tijekom 2027. započet će povlačenje spomenutih podmornica iz aktivne službe

po sustavu jedne godišnje. Za sada nisu objavljene nikakve pojedinosti o budućim podmornicama osim činjenice da moraju biti naoružane balističkim projektilima, a u operativnoj službi trebale bi biti do 2080. Zbog svakodnevnog napretka tehnologija ostalih sudionika podmorničkog naoružanja, američka mornarica mora uložiti određena sredstva u nove tehnolo-

nologije koje omogućavaju budućoj podmornici preživljavanje u nepoznatom okruženju.

Podmornice klase Ohio izvorno broje 18 plovila koje je izgradila tvrtka General Dynamics Electric Boats. Nakon 1994. prve četiri podmornice u klasi konvertirane su u podmornice naoružane krstarećim raketama.

M. PTIĆ GRŽELJ

NOVA SIGURNOSNA KAMERA

Korejska tvrtka specijalizirana za proizvodnju nadzornih kamera predstavila je model nadzorne kamere. Riječ je o uređaju standarde TV rezolucije (tj. 560 vodoravnih linija) za rad u dnevnim i noćnim uvjetima. U kameru je ugrađen Super HAD CCD videočip s naprednim DNR filtrom koji smanjuje šum u slici i

poboljšava opću kvalitetu i "gledljivost" snimke. Primijenjen je novi autofokus s izravnim motorom koji ne-prestano izoštrava snimanu scenu. Nudi se nekoliko inačica opremljenih infracrvenim LED diodama za rad u uvjetima slabog osvjetljenja. Najjača inačica HD-Z1556T nudi 70 IC LED svjetiljki i mogućnost kame-

re za rad pri osvjetljenju od samo 0,002 luksa. Uz razvoj nove kamere, pripremili su i nove kontrolne jedinice temeljene na digitalnim snimačima i nadzornim LCD zaslonima.

M. PETROVIĆ

S posljednjim ratnim pobjedama vladinih snaga nad Tamilskim tigrovima, nakon dvadeset i šest godina došao je kraj sukobima u toj otočnoj državi u Indijskom oceanu. Poginulo je gotovo sedamdeset tisuća ljudi, a nekoliko desetaka tisuća je izbjeglo ili raseljeno

KRAJ SUKOBA NA ŠRILANKI?

Nakon više vojnih poraza Tamilskih tigrova posljednjih mjeseci, predsjednik Šri Lanke Rajapaksa proglašio je sredinom svibnja ratnu pobjedu. Šrilanska vojska sada nadzire cijeli teritorij zemlje a voda Tamilskih tigrova Vellupilai Prabhakarana je ubijen. Tako je nakon dvadeset i šest godina došao kraj sukobima u toj otočnoj državi u Indijskom oceanu u kojima je poginulo blizu sedamdeset tisuća ljudi, a nekoliko desetaka tisuća je izbjeglo ili raseljeno. Rat je u protekla dva i pol desetljeća ostavio teške posljedice na gospodarstvo i na političke institucije Šri Lanke. Tijekom ratnih godina ubijen je jedan predsjednik i nekoliko ministara, a rat je neizravno proizveo posljedice i u Indiji, ubojstvom indijskog premijera Rajiva Gandhija tijekom političkog skupa na jugu Indije 1991.

Britanska kolonijalna vlast

Šri Lanka je od kraja osamnaestog stoljeća pod nazivom Cejlon bila pod britanskom kolonijalnom vlašću. Otprilike 74 posto od 19 milijuna stanovnika, koliko ih danas živi na Šri Lanki, čine Singalci, a 18 posto Tamili. Manji dio populacije čine druge etničke skupine, među kojima su najveće Maori i Malajci. Tamile je britanska kolonijalna vlast naseštala na Šri Lanku kao berače čaja, dovešvi ih na sjeveroistočne dijelove otoka s juga Indije, no oni se nikad nisu asimilirali u singalsku većinu te se danas smatraju zasebnom nacijom s tradicijom i jezikom različitim od ostatka otoka. Britanska vladavina završila je u veljači 1948. godine, kada je Cejlon postao nezavisna država u okviru Commonwealtha.

Budući da su Singalci za vrijeme kolonijalizma imali pristup kršćanskim misionarskim školama, nakon nezavisnosti su formirali glavninu političke elite te su zauzimali neproporcionalno velik udio u državnom aparatu. Zbog brzog rasta stanovništva i pada cijena najvažnijih izvoznih proizvoda na svjetskom tržištu, kaučuka i čaja, zemlja se nalazila u stalnim gospodarskim problemima.

Gospodarska je kriza ojačala singalski nacionalizam te je pobedu na izborima 1956. odnijela nacionalistička Slobodarska stranka Solomona Bandaranaikea. Jedan od prvih poteza Bandaranaikeove vlade bila je odluka da singalski jezik proglaši jedinim službenim jezikom, unatoč činjenici da Tamili čine značajan udio stanovništva. Ta je odluka antagonizirala Tamile i Singalce i u svibnju 1958. diljem otoka dolazi do sukoba etničkih zajednica i do prvog pogroma Tamila. Kad je Bandaranaike ubijen 1959. u atentatu nevezanom za tamilsko pitanje, na čelu Šri Lanke ga je zamijenila njegova udovica Sirimavo Bandaranaike (koja je time postala prva premijerka na svijetu).

Sedamdesetih godina ponovno su počele rasti etničke tenzije, a vladajuća politička elita je i dalje podcjenjivala težinu tamilskog pitanja. Donošenjem novog ustava 1972. godine, Cejlon je promjenio ime u singalsko ime otoka - Šri Lanka, a budizam je proglašen glav-

nom religijom. Time su ukinuta ustavna rješenja stvorena za vrijeme britanske uprave koja su zabranjivala podjelu na temelju vjerskih ili etničkih načela. Najjača tamilska stranka bila je Tamilska federalna stranka, koja je zagovarala federalizaciju zemlje, a sedamdesetih godina najjači tamilski politički pokret postala Ujedinjena tamilska liberalna fronta koja je zagovarala nezavisnost.

Osnivanje Tamilskih tigrova

Osim političkim sredstvima, dio tamilske zajednice je pokušao ostvariti političke ciljeve i nasilnim sredstvima. Godine 1972. skupina studenata na čelu s Prabhakaranom organizirala je vojnu skupinu Tigrove tamilskog Eelama (Liberation Tigers of Tamil Eelam - LTTE), koja je do 1976. nosila naziv Tamilski novi tigrovi. Skupina sa snažnim političkim i logističkim zaledem u južnoj indijskoj državi Tamil Nadu, koju većinom naseljavaju etnički Tamili, kao političku je zadaću deklarirala stvaranje nezavisne države na sjeveru Šri Lanke. LTTE je sedamdesetih godina izveo niz terorističkih napada, a početkom osamdesetih godina vojno i politički dovoljno ojačali za ulazak u izravni oružani sukob s vladinim snagama.

U srpnju 1983. na poluotoku Jaffni Tamilski tigrovi su napali vojnu kolonu, pri čemu je poginulo trinaest vojnika. Kao reakcija na taj oružani incident diljem otoka su izbili prosyjeti Singalaca praćeni napadima na Tamile, u kojima je ubijeno oko šest stotina ljudi a veliki tamilski izbjeglički val povukao se na sjever otoka te u Indiju. Idućih godina su učestali napadi LTTE na snage sigurnosti na sjeveru zemlje, u kojima su se Tigrovi pokazali kao sposobna oružana formacija.

Indijski angažman

U Indiji je pedeset milijuna Tamila vršilo pritisak na vladu premijera Rajiva Gandhija zahtijevajući da se Indija angažira u sukobu. Indija je pružala utočište desecima tisuća tamilskih izbjeglica, a prvih godina rata tolerirala je i obuku gerilaca na svom teritoriju, iako je New Delhi takve optužbe redovito odbacivao. Na inicijativu Indije, u lipnju 1985.

održani su razgovori između tamilskih predstavnika i vlade u Colombo, ali zbog obnove borbi pokušaj dogovora je propao. No, potkraj 1986., nakon nove eskalacije tamilskog ustanka, širenja teritorija pod nadzorom LTTE kao i rasta utjecaja singalskih militanta, predsjednik Jayewardene prihvatio je indijsku inicijativu i posredovanje u pregovorima. U srpnju 1987. je usvojen mirovni sporazum prema čijim su uvjetima Tamili odustali od nezavisnosti i reducirali političke ciljeve na stvaranje autonomne provincije, dok je Colombo učinio ustupke u pogledu širine tamilske autonomije. Na sjeveru otoka je u sklopu Indijskih mirovnih snaga razmješteno četrdeset i pet tisuća vojnika koji su trebali osigurati trajan prekid vatre i razoružati Tamilске tigrove. Sporazumu su se protivile ekstremne singalske stranke

koje su oružanim napadima nastojale destabilizirati vladu u Colombo.

U rujnu 1987. izbile su borbe između različitih tamilskih oružanih skupina, u koje se umiješala indijska vojska. Indijske trupe su do kraja listopada uspjele staviti najjači tamilsko uporište poluotok Jaffnu pod svoj nadzor, a u veljači 1988. godine u džunglama na sjeveru otoka pokreću novu ofenzivu na baze LTTE. Na drugoj strani i singalski nacionalisti su sumnjali u neutralnost indijske vojske, pa je mirovni sporazum postupno postao nepopularan među objema etničkim zajednicama. Naposljetku je u lipnju 1989. godine novi predsjednik Šri Lanke Ranasinghe Premadasa zatražio povlačenje indijskih trupa. New Delhi je nakon početnog oklijevanja pristao povući postrojbe sa Šri Lanke te je do kraja travnja 1990. i posljednji indijski vojnik napustio

Završetak rata proslavljen je diljem Šri Lanke

Hrvoje BARBERIĆ

otok, čime je propao pokušaj indijske medijacije u sukobu. Tijekom 1991. godine ponovno su eskalirale borbe a najžešći sukobi su vođeni u strateški značajnom Prolazu slonova koji povezuje poluotok Jaffnu s ostatkom otoka.

Terorizam

Jedno od obilježja rata na Šri Lanki jesu i brojne terorističke akcije, osobito samoubilački napadi koje je izvodio ogranak LTTE *Crni tigrovi*. Teroristički napadi su kulminirali 1993. ubojstvom predsjednika Premadase, nastavljaju se tijekom predsjedničkih izbora 1994. ubojstvom predsjedničkog kandidata Dissanayakea dok je u prosincu 1999. u terorističkom napadu LTTE ranjena i predsjednica Kumaratunga. Istodobno se i šrilanskse snage sigurnosti počinju služiti praksom "eskadriona smrti" koji su provodili noćne egzekucije navodnih simpatizera Tamilskih tigrova.

Rat je ušao u novo razdoblje nakon što je na predsjedničkim izborima odnijela pobjedu nacionalistička opcija na čelu s Chandrikom Kumaratungom (kćeri Solomona i Sirimavo Bandaranaike). U listopadu 1995. godine su vladine snage pokrenule ofenzivu u kojoj su zauzele snažno tamilsko uporište grad Jaffnu na istoimenom poluotoku, koji je deset godina bio najjača baza LTTE. Tamilski tigrovi su brzo uzvratili udarac, pa je tijekom 1996. zemlja zapljenjena novim terorističkim napadima kojima se

na udaru našao i glavni grad Colombo. U ofenzivi Tamilskih tigrova u srpnju 1996. je zauzet garnizon u Mullaitivu a u rujnu 1998. godine i vojnu bazu u gradu Kilinochchi. U travnju 2000. Tamilski tigrovi zauzeli Prolaz slonova, te je u studenom iste godine lider Tamilskih tigrova Prabhakaran ponudio primirje vlasti u Colombu, koje je bilo odbijeno. Vojnu moć i doseg Tamilskih tigrova u srpnju 2001. godine demonstrirao je kolektivni samoubilački napad na vojni aerodrom i bazu nedaleko od glavnog grada Colombia, u kojem je uništeno 26 civilnih i vojnih zrakoplova.

Potkraj 2001. pobjedu na parlamentarnim izborima odnijela je umjerena Ujedinjena nacionalna stranka Ranila Wickramasinghe, što je dovelo do nestabilne kohabitacije s predsjednicom Kumaratungom. Wickramasinghe je bio svjestan da je ratna pobjeda nad LTTE teško ostvariva, te je inicirao početak pregovora, koje su Tamilski tigrovi prihvatali proglašavanjem jednomjesečnog primirja. U veljači 2002. uspostavljen je trajan prekid neprijateljstava čime je otvoren put mirovnim pregovorima i konačnom rješenju sukoba. U sljedećih nekoliko mjeseci život je normaliziran, a prvi put je nakon dvanaest godina otvorena cesta koja povezuje poluotok Jaffnu s ostatkom zemlje.

Raskol među Tamilskim tigrovima

U listopadu 2002. uz posredovanje norveške vlade održan je prvi od ukupno šest krugova pregovora između Tamilskih tigrova i vlade u Colombu. No u trav-

nju 2003. godine su se Tamilski tigrovi, nezadovoljni tijekom mirovnog procesa, povukli iz pregovora, koji do daljnog nisu obnovljeni. Istodobno je došlo i do političkog raskola Tamilskih tigrova zbog kojeg je proslavljeni zapovjednik Karuna Aman i glavni organizator vojnih postrojbi LTTE napustio borbu, što je drastično i nepovratno umanjilo ratni kapacitet Tamilskih tigrova dok je sam Karuna postao zastupnik u šrilanskom parlamentu. Osim toga potkraj 2004. i tsunami je ispred obale Indonezije teško pogodio i Šri Lanku, uključujući i područja s tamilskim stanovništvom pri čemu je poginulo 30 tisuća ljudi.

U siječnju 2006., nakon samoubilačkog napada LTTE na brod šrilanske ratne mornarice obnovljeni su sukobi, koji su u ljeto iste godine nakon četiri godine razmjernog zatišja ponovno eksplodirali. Tijekom 2007. godine vladine snage postupno potiskivale tamilske borce iz uporišta na sjeveru otoka da bi u ljeto 2008. zauzele tamilsko pomorsko uporište grad Vidattaltivu. Vladina ofenziva je dovela do pomicanja tamilskog stanovništva i do stvaranja velike humanitarne krize na sjeveru otoka. U siječnju 2009. je zauzeto i administrativno središte Tamilskih tigrova grad Kilinochchi čime su dovedeni u teški položaj, da bi napisljetu u svibnju, nakon što su svedeni na malu enklavu na sjeveru otoka zatražili prekid vatre. Posljednje ratne operacije šrilanske vojske vođene tijekom svibnja bile su samo točka na i u slamanju i porazu Tamilskih tigrova i svršetka jednog od najdugotrajnijih sukoba današnjice. ■

Privlačne pješčane plaže umjesto turista zaposjeli su tenkovi. Sad se svi nadaju buđenju turizma

IZUMIRU LI JURIŠNICI? (II. dio)

Iako je zbog njemačke okupacije tijekom II. svjetskog rata francuska zrakoplovna industrija potkraj četrdesetih i većim dijelom pedesetih godina prošlog stoljeća zaostajala u razvoju borbenih aviona s mlaznim pogonom, ipak je do početka šezdesetih godina ne samo nadoknадila zaostatak već i razvila nekoliko odličnih projekata. Jedan od tih bio je razvoj palubnog jurišnika Etandard IVM. Etandard je projektiran kao lovac-presretač, ali je spletom okolnosti na kraju pretvoren u palubni jurišnik. Prvi je prototip prvi put poletio 21. svibnja 1958. Inačica Etandard IVPM u operativnoj je uporabi ostala sve do lipnja 2000.

Na osnovama Etendarda IVM razvijen je na prednji Super Etandard. Zapravo je francuska ratna mornarica potkraj šezdesetih godina XX. stoljeća namjeravala Etendarde IVM zamijeniti palubnom inačicom Jaguara (Jaguar M). On je dobio ojačani trup, novi stajni trap sa samo jednim kotačem na svakoj nozi, kuku za kočenje, te elektroniku i naoružanje prilagodeno mornaričkim potrebama. Napravljen je jedan

prototip Jaguara M te su testirane njegove mogućnosti djelovanja s nosača zrakoplova. No, zbog političkih i finansijskih razloga program razvoja palubnog Jaguara M je odbačen, te je francuska ratna mornarica morala hitno potražiti zamjenu. Kad su iz političkih razloga odbačene mogućnosti kupnje američkih A-4 Skyhawk-a i A-7 Corsaira, jedino joj je preostalo da prihvati ponudu Dassaulta za razvoj novog, poboljšanog Super Etendarda. Super Etandard je dobio ojačanu konstrukciju da bi mogao letjeti većim brzinama i nositi veći teret. Ugrađen je i snažniji turbomlazni motor SNECMA Atar 8K-50 potiska 49 kN, jednostavnija inačica motora ugrađenog na Mirage F1. U nos mu je ugrađen novi radar Agave tvrtke Thompson-CSF, optimiziran za otkrivanje ciljeva na površini mora. Iako Super Etandard može ponijeti 4500 kg naoružanja, glavno mu je naoružanje protubrodski vođeni projektil AM-39 Exocet. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Nisu samo Sjedinjene Američke Države i bivši Sovjetski Savez bili veliki proizvođači jurišnih aviona. Iako poprilično razjedinjena, europska avioindustrija uspjela je do kraja XX. stoljeća razviti nekoliko jurišnih aviona koji su bili u samom svjetskom vrhu, a svi su oni još u operativnoj uporabi

Američka ratna mornarica namjerava protuminsku borbu prepustiti svojim novim Littoral Combat Ship brodovima, tj. helikopterima i besposadnim plovilima smještenim na njima

NOVI PRISTUPI PROTUMINSKOJ BORBI

Morske mine su se prvi put rabile kao oružje u I. svjetskom ratu te su trajno promijenile dotadašnju strategiju ratovanja na moru. Od početka prošlog stoljeća uporaba morskih mina se brzo širila, pa je u konačnom zbroju više brodova potopljeno uporabom mina nego svim drugim oružjem. Tako su npr. u II. svjetskom ratu savezničke snage izgubile oko 650 brodova zbog djelovanja morskih mina. Brodovi USS Samuel B. Roberts i USS Tripoli tijekom Zaljevskog rata oštećeni su jednostavnom kontaktnom morskom minom kojoj je cijena bila manja od 1500 američkih dolara, dok su troškovi remonta tih brodova, ne računajući raz-

doblje provedeno izvan službe, iznosili milijune dolara (USS Samuel B. Roberts 96 milijuna dolara, a USS Tripoli 3,5 milijuna dolara).

Jedna od najzahtjevnijih vojnih operacija tijekom rata u Iraku 2003. bila je operacija otvaranja pristupa luci Umm Qasr i njezino osiguranje. Iako nije bilo nikakve prijetnje iz zraka ili s mora od iračke ratne mornarice, na umu koaliciskih snaga bili su prije svega gubici pretrpljeni u Zaljevskom ratu 1990. i 1991. godine. Tada su zbog djelovanja morskih mina znatno oštećene američka fregata klase Oliver Hazard Perry USS Samuel B. Roberts (FFG 58), krstarica klase Ticonderoga USS Princeton (CG 59) i de-

santno-transportni brod (nosač helikoptera) klase Iwo Jima USS Tripoli. Zbog toga neugodnog iskustva okupljene su velike snage za protuminsku borbu koje su trebale koaličijskim snagama osigurati pristup u jedinu iračku luku. Unatoč tome što je pretraživanjem luke otkriven vrlo malen broj postavljenih mina (samo šest), zbog sumnji da ih ima mnogo više otvaranje luke Umm Qasr odgodeno je za 36 sati. No, moglo je biti mnogo gore. Tijekom Zaljevskog rata iračke su snage u priobalnim kuvajtskim vodama položile deset minskih polja s oko 1300 morskih mina različite vrste.

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Povijest njemačkog podmorničarstva – prethodnici prvih serijskih podmornica

Početak razvoja njemačkog podmorničarstva jedna je vrlo specifična priča. Dok su se kroz drugu polovicu XIX. stoljeća prvo u Francuskoj, zatim u SAD-u i na kraju u Velikoj Britaniji, podmorničarski trendovi od pionirskih pothvata i zanatske realizacije relativno brzo pretvarali u industrijsku i serijsku proizvodnju novog oružja, u razvoj podmorničarstva Njemačka je krenula kao posljednja u nizu europskih sila.

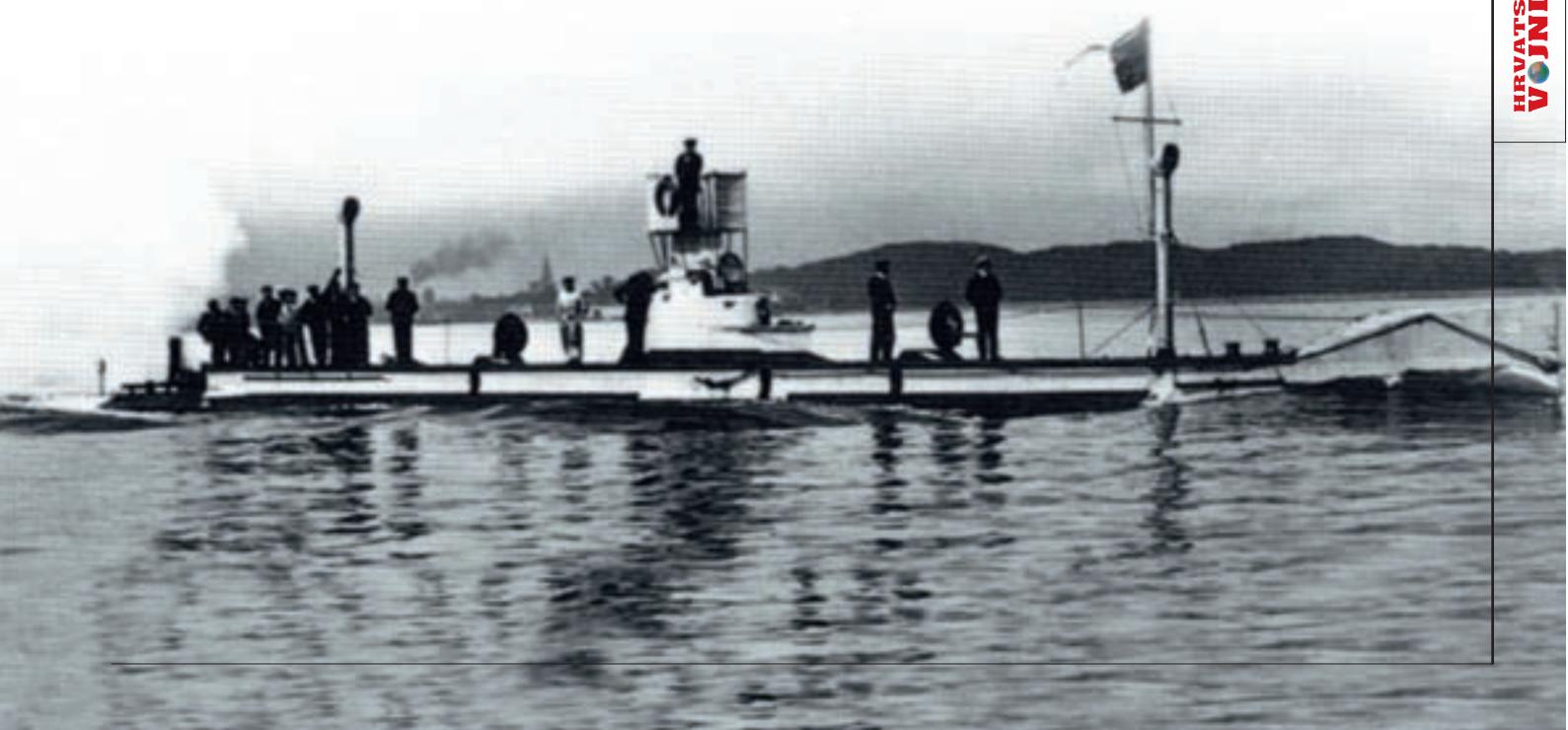
Zaokupljena međusobnom borbom brojnih njemačkih državica i borbom protiv moćnijih susjeda, Njemačka se naravno, nikako nije mogla ni definirati kao sila s pomorskim aspiracijama. Kad je pod vodstvom Otta von Bismarcka 1871. godine ostvaren svenjemački san o ujedinjenju u jednu državu pod dominacijom Prusije, počinje organizirani razvoj ratne mornarice novostvorene europske sile. Gotovo sve do posljednjeg desetljeća XIX. stoljeća, njemačka podmorničarska povijest mogla se svesti samo na jedno ime: Wilhelm Bauer.

Podmorničarski zanesenjak i konstruktorski fanatik W. Bauer ušao je na velika vrata u

svjetsku podmorničarsku povijest 18. prosinca 1850. kada je za kneževinu Schleswig-Holstein porinuo svoju podmornicu Brandtaucher. Izgrađena kao monotrupno plovilo, sastavljena od radikalnih ploča kovanog čelika debljine 6 mm, međusobno spojenih zakovicama i s nadzornim tornjem na samom pramcu – podmornica Brandtaucher je izgledala prilično čudno. Pokretala se ljudskom snagom dvočlane posade koja je okretala dva velika kotača - zamašnjaka promjera 1,58 m koji su preko dvostupanjskog reduktora i osovine okretali troelisni propeler promjera 1,2 m. I ostatak brodskih uređaja pokretan je ručno: jednokrilno kormilo i dvije vodoodlivne pumpe. S duljinom od 8,07 m preko svega i širinom od 2 m, Brandtaucher je imao deplasman od 28,2 tone u površinskoj, odnosno 30,95 tona u podvodnoj plovidbi. Prema dostupnim podacima ostalo je zabilježeno da je do svog fatalnog potonuća zabilježila više od 1000 sati zarona. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Na prijelazu XIX. u XX. stoljeće Njemačka je bila tehnički i industrijski razvijenija od većine zapadnih zemalja, no u razvoj podmorničarstva se upustila sa znatnim zaostatkom u odnosu na glavne kontinentalne rivale, Veliku Britaniju i Francusku

Vojni udar južnokorejske vojske pod zapovjedništvom generala Park Chung Heea u svibnju 1961. priveo je kraju razdoblje nestabilnosti nakon rušenja predsjednika Rheeja. Premda je južnokorejski režim kritiziran zbog teških kršenja ljudskih prava, tijekom vladavine Parkove vojne hunte Južna Koreja je doživjela izvanredan gospodarski rast...

JUŽNA KOREJA 1961.

Park Chung Hee (u sredini) je nakon 17 godina vladavine ubio dugogodišnji prijatelj

Nakon svršetka Korejskoga rata

1953. godine, odnosno prekida vatre koji je dvije države tehnički ostavio u ratu do danas, Južna Koreja se nalazila

pod vladavinom predsjednika Syngmana Rheeja. Rhee na vlast dolazi 1948. i tijekom tzv. prve republike zemljom vlada s diktatorskim ovlastima. No, masovne

studentske demonstracije 1960. prilile su osamdesetpetogodišnjeg Rheeja na ostavku, a on sam je američkim zrakoplovom odvezen iz zemlje i ostaje u

izbjeglištvu na Havajima do smrti pet godina poslije. Rhee je na čelu zemlje kao predsjednik naslijedio Yoon Bo Soon. No, zbog promjene političkog sustava iz predsjedničkog u parlamentarni i uspostave tzv. druge republike, njegova je uloga uglavnom bila protokolarna. Politička moć bila je koncentrirana u rukama premijera Changa Myona.

Rušenje druge republike

Druga republika se pokazala vrlo nestabilnom. Aktiviralo se niz političkih skupina koje su bile zabranjene tijekom Rheeova razdoblja, od ljevičara do sindikalnih organizacija. Dnevno se u prosjeku u zemlji održavalo po nekoliko različitih prosvjeda. Pod pritiskom ljevice, Changova je vlada pokrenula čistku vojnih i policijskih krugova koji su bili oslonac Rheeove represije. Tijekom čistke, 40 tisuća ljudi našlo se pod istragom, što je u oružanim snagama dočekano sa zabrinutošću. Južnokorejske generale također je brinulo i Changovo razmatranje smanjenja južnokorejske vojske (koja je i danas jedna od najvećih na svijetu) na stotinu tisuća ljudi i drastično rezanje njezinih troškova. Među časnicima je općenito vladalo uvjerenje da zemlja klizi prema komunističkom sustavu, protiv kakvog je deset godina prije ratovala.

Skupina vojnih časnika predvođenih general-bojnikom Park Chung Heeom izvela je 16. svibnja 1961. vojni udar kojim je srušena druga republika. Iako se premijer Chang odupirao vojnom udaru, predsjednik Yoon pružio je potporu časnicima. Uvjeroj je više južnokorejskih vojnih postrojbi koje nisu izravno sudjelovale u puču te zapovjednika američke 8. armije, stacionirane na korejskom poluotoku, da se ne upleću u događaje.

Proglašeno je izvanredno stanje, raspušten parlament, zabranjena sva politička aktivnost, a zemljom je upravljalo Vrhovno vijeće nacionalne obnove, kojem je predsjedao Park Chung Hee. Yoon je ostao na mjestu predsjednika, čime je dao legitimitet novom režimu, no u ožujku 1962. ipak

je podnio ostavku. U roku od mjesec dana osnovana je i nova obavještajna agencija, koja je, uz ostale djelatnosti, vodila računa o političkim protivnicima i sprečavanju eventualnoga novog vojnog udara.

Preobrazba Južne Koreje

Vojni režim je zatekao gospodarstvo u lošem stanju nakon višegodišnje promašene gospodarske politike i rasprostranjene korupcije. U isto vrijeme i studentski su prosvjedi tražili političke i gospodarske reforme. U prosincu 1962. održan je referendum, koji je usvojio s apsolutnom većinom glasova promjene političkog sustava, odnosno vraćanje predsjedničkog sustava. Time je ute-mljena tzv. treća republika. Časnici su dolaskom na vlast obećali restauraciju civilne vlade što je prije moguće. Iako je general Park izjavio da se neće natjecati

U prosincu 1979. general Chun Doo Hwan izvršio je novi vojni udar

na predsjedničkim izborima, ipak ga je vojni režim istaknuo kao predsjedničkog kandidata te je odnio pobjedu na izborima 1963. Ponovo je izabran 1967., kad je u utrci za predsjedničko mjesto pobijedio bivšeg predsjednika Yonna.

Park je 1972. proglašio izvanredno stanje, a njegova autokratska vladavina i represivni režim dobili su pravni oblik donošenjem novog ustava koji mu je dao diktatorske ovlasti u tzv. četvrtoj republici. General se nalazio na čelu

Heeov ubojica Kim Jae Kyu osuđen je na smrt i obješen

Južne Koreje do 1979., kada ga je u bizarnom atentatu ubio dugogodišnji prijatelj i čelnik obavještajne zajednice Kim Jae Kyu. Iako je Kim tvrdio da je atentatom želio otvoriti put demokratizaciji Južne Koreje, pravi je razlog ležao u namjeri očuvanja vlastitih pozicija u vlasti. U prosincu 1979. general Chun Doo Hwan izvršio je novi vojni udar, a prve demokratske izbore Južne Koreje je održala 1987. Tek 1992. dobila je u osobi Kim Young Sama prvič civilnog predsjednika nakon trideset godina vladavine vojnika.

Parkov režim bio je oštro kritiziran u zemlji i inozemstvu zbog kršenja ljudskih prava i izrazitih diktatorskih ovlasti, zbog ograničavanja građanskih sloboda i utjecaja sindikata. Ipak, uz istodobno forsiranje velikih industrijskih konglomerata, tzv. chaebola (Samsung, Hyundai, LG i dr.), Južna Koreja je tijekom osamnaest godina Parkove vladavine doživjela izvanredan gospodarski rast i preobrazbu u jednu od najbogatijih nacija na svijetu. U tom smislu se i južnokorejska vojna junta može ubrojiti u red konstruktivnijih vojnih režima proteklih desetljeća. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Iz programske ciljeve Srpske demokratske stranke i rezolucije o Kosovu (III. dio)

Autor sadržaja teksta koji je Srpska demokratska stranka predočila javnosti na osnivačkoj skupštini 17. veljače 1990. u Kninu vjerojatno je bio akademik prof. dr. Jovan Rašković. U uvodu je posebno kritizirao komunistički sustav i pozvao na radikalnu reformu društva i privrede: Srpska demokratska stranka smatra da se interesi srpskog naroda u Hrvatskoj mogu najbolje braniti i uspostavljati najprije općom demokratizacijom zemlje. Zato su prihvaćena ona promišljanja koja osnovne uvjete valjanog društvenog razvoja, kao i razvoja našeg društva vide u uvjerenju da je svaka vlada odgovorna narodu i samo njemu. Jugoslavija kreće jednim novim i boljim putem. Istina, ona se našla u visokim kriznim teškoćama. Bez radikalnih reformi u društvenom životu i privrednom sistemu izlaza ne može biti. Novi privredni sistem je sasvim dobro, barem što se projekata tiče, ustrojen. Reforma se mora uputiti ka privrednom sistemu prave konkurenkcije i izgrađenog modernog tržišta, jasne definicije vlasništva i poduzetništva. Čini se da je mnogo važnije, barem u ovom trenutku, uspostavljanje političkog poretku slobodnih izbora i pluralističke, višestranačke demokracije. Postojeći politički sistem u Jugoslaviji izgrađivan je na dominaciji jedne partije, komunističke stranke. Komunistički pokret u svijetu, pa i kod nas pokazao je sve svoje slabosti. U tom procesu se jasno izdvaja distinkcija između političkog uspjeha i historijskog rezultata. Na društvenom i političkom planu, komunistički pokret imao je i određene uspjehe. No, bez obzira na ponekad i vrlo visoku uspješnost, ovaj pokret je doživio historijski krah. Ta distinkcija između političkog uspjeha i historijskog poraza, mislimo – predstavlja osnovnu karakteristiku jugoslovenskog komunističkog pokreta. Taj pokret postaje glavna prepreka za uspostavljanje politič-

ke demokratizacije u ovoj zemlji. Izlazak iz krize, koja je ne samo ekonomska i politička, već i etička, vidimo u stvaranju novih partija i novih pokreta. Odlučili smo se da svim građanima koji dijele ovo mišljenje i uvjerenje predložimo osnivanje SRPSKE DEMOKRATSKE STRANKE. (...)

U sadržaju točke III "Osnovnih načela" SDS-a posebno je naglašeno zalaganje za načelo "jedan građanin – jedan glas", a opet se pozvalo na preispitanje odnosa prema pokrajinama: (...) Nismo za građansku ravnopravnost koju je proklamirao jednostranački sistem. Građanina je taj politički sistem potpuno besmisleno sužavao i širio. Tako je u tom sistemu jedan slovenački građanin imao ekvivalent i vrijedio u političkoj procjeni za pet Srba. Mi se zalažemo za princip "jedan građanin – jedan glas". Naša demokratska federalistička praksa mora biti obogaćena sasvim novim odnosima prema pokrajinama. Odnos prema pokrajinama treba preispitati i modernije procjenjivati. Kao što je poznato, moćnici jednopartijskog sistema jednostrano su nekritički prenijeli u poslijeratnu Jugoslaviju koncepciju pokrajina iz sovjetskog ustava. Kasnije su ponovo posredstvom jednopartijskih moćnika pokrajine pretvarane u države. Ovako uspostavljene pokrajine sa nakanadnim projektima postaju remetilački faktor država koje ih imaju. To nam pokazuje primjer Nagornog Karabaha i Kosova. Zbog njih se proliva ljudska krv. (...)

Na istoj osnivačkoj skupštini, Srpska demokratska stranka donijela je i "Rezoluciju o Kosovu": Srpska demokratska stranka smatra da je nanesena velika historijska nepravda srpskom i crnogorskom narodu na Kosovu. Jednopartijski vladajući sistem uspostavio je potpuno neprirodne odnose dosada nepoznate u svijetu. Od većinskog srpskog naroda u jednom dijelu srpske države napravio ne

samo manjinski narod, nego i nacionalnu manjinu. Ljudska svijest ne poznaje ovako besmislenu i ničim neutemeljenu konstrukciju. Crnogorski narod je bio u nešto različitoj, ali istoj historijskoj poziciji, Kosovo nije bilo na teritoriju Crne Gore. Procesi koji su se ostvarivali u Kosovu nisu imali ničeg zajedničkog sa ravnopravnosti naroda i narodnosti. Pobjedila je konцепцијa majorizacije albanske narodnosti nad narodima Srbije i Crne Gore. Mislimo da su Albanci dobili svoja potpuna prava, skoro da im se više ne može dati osim države! Mi smo za to da Albanci zadrže sva prava koja imaju manjine u svijetu, u najdemokratskijim zemljama. Za to smo da zadrže sva prava koja i imaju. Nema manjine u svijetu koja ima svoju akademiju nauka, svoje univerzitete, svoj samostalni i nacionalni školski program, svoju samostalnu informatiku, uključujući radio, televiziju i izdavačke kuće. Imaju sve, ali nemaju državu. Mi smo energično protiv dvije albanske države na Balkanu, od kojih bi jedna nastala na teritoriji SR Srbije. Iako duboko saosjećamo sa porodicama žrtava palih u neredima i sukobima, ne možemo a da ne podržimo pravo jugoslovenske i srpske države da se bore za svoj legitimni integritet. Kao demokratska stranka smo za razgovore o položaju svih naroda i narodnosti na Kosovu. Dopuštamo mogućnost svakog dijaloga na Kosovu. Moramo na kraju naglasiti da smo za ravnopravne demokratske razgovore sa svim demokratijama svjesni toga da je vrlo teško razgovarati sa naoružanom demokratijom. (...)

Dakako da je vodstvo Srpske demokratske stranke toga bilo svjesno i kad su srpski ekstremisti 17. kolovoza 1990. s oružjem u ruci i balvanima na prometnicama u sjevernoj Dalmaciji započeli oružanu pobunu protiv legalno i demokratski izabrane hrvatske vlasti. ■

Déjà vu

Gledam kroz prozor stana na četvrtom katu. Osijek zimi. Snijeg sitan toliko da se čini kako i ne pada na zemlju. Ispod mene diše grad. Svjetla automobila i večernja užurbanost mravinja. Stojim sam, ni tam, ni ovamo. Ni žene, ni djece, budućnost blijeda i neizvjesna, a možda je i bolje tako. Osjećam se kao stara, istrošena dervišina Meše Selimovića, prljave glave i poderane duše. Razmišljam o telefonskom razgovoru otprije desetak minuta. Probudio me iz drijemeža, a sunovratio u neželjenu prošlost. Ponasan sam na nju, ali bih najradnije da se ništa od svega toga nije ni dogodilo, bar ne na takav način.

Zovu me da govorim o nečemu što znam, a pokušavam zaboraviti. Višegodišnja disharmonija organizma, nesređena misao i tupa, tiha i neumoljiva drtavica, ponekad praćena promjenom boje glasa, koju tako prokletio ne mogu kontrolirati kad govorim o zbivanjima u Vukovaru 1991. Sad se netko sjetio izraditi i označiti mjesta, određene ključne pozicije na karti grada. Kuće u kojima su bili punktovi (otporišne točke u nesređenom sustavu obrane), mjesta gdje su vođene bitke, poginuli ljudi ili lokacije na kojima su uništeni tenkovi... Zanimaju ih ulice oko vojarne u Vukovaru. Za početak.

Osamnaest godina poslije. Hvalevrijedan pothvat, no što s nama, živim svjedocima, koji se svega prisjećamo samo s mukom i otporom? Tijekom svih ovih godina čini mi se da o tim stvarima govore uvijek isti ljudi, a ima i onih koji o borbama znaju vrlo malo. Neke od njih već sam selektirao u postrojbu koju sam u mislima nazvao TV satnijom. Mediji vole njih i oni vole medije. Zadivljujuća simbioza, koja funkcioniра godinama, a mi vukovarski borci i tako imamo svaki svoju istinu.

Snijeg ne prestaje padati. Vani je nestvarno bijelo dreveć u noći osvijetljenoj umjetnim gradskim svjetlima. Stojim i gledam zamišljeno u pustoš uređenog parka, a nutrinu mi nagriza stara gorčina. I ne sjećam se svega baš najbolje. Neke sam stvari potisnuto duboko u sebi. Najbolje se sjećam mrtvih. Pred očima mi u prozorskom staklu plešu lica odavno mrtvih mladića. Svi se prijateljski smiješe. Ta kako i ne bi kad me prate sve ove godine kao da su živi?! Lica se izmenjuju u prozorskom staklu, a imena i nadimci redaju se kroz moju glavu. Draga lica zaboravljenih junaka, poginulih u ratu koji nema heroja. Čini mi se da vlada pogrešna percepcija o tome kako su rat dobili i državu stvorili isključivo generali i političari. Mnoštvo nepoznatih, bezimenih junaka, koje je, drhteći u rovovima, nadljudskim naporima davalo sve od sebe, pa i život, u obuzdavanju višestruko nadmoćnijeg neprijatelja, kao da nikada nije ni postojalo. Rijetko se spominjete, prijatelji! Gdjekad u društvu, kad netko od nas otvori teme iz prošlosti, a i mi nastojimo većinu toga zaboraviti. Ali ne možemo. Koračamo polako, zamišljeni, svake godine, od bolnice do groblja, ponekad iznenadeni groteskom parade, no i to je bolje od potpunog zaborava. Bude tu i mnogo dobrih ljudi.

Kako ispričati sve istinito, onako kako je bilo? Riječi su previše lake, nemaju dovoljnu težinu, a mi imamo blokade raznih vrsta, medijima nismo zanimljivi, javnost i ne zna za nas, fokusirana je na Simonu, Nives i Dikana. Ratna prošlost kao da više nikoga i ne zanima. Mladi idu dalje, s mislima okrenutima životnim užicima i tome kako ih što prije i u što većem broju priskrbiti.

Možda to sve i mora biti tako. Nešto pravo, a nešto i naopako. Sutra bih se trebao pojavit u Vukovaru i reći nešto o počecima, zatim nešto o tijeku borbi, o zakonitostima koje su vladale u neprijateljskom okruženju tih dana. O tome kako je taj strašni pritisak i gola borba za preživljavanje prirodnom selekcijom izdvojila one najotpornije. Kako su hrabri ljudi svakim danom sve više nestajali i postali zamagljena lica u napola smrznutom prozorskom staklu. Kako to ispričati riječima i dočarati oluju osjećaja što je donosi izlazak pred višetonsku, zaglušujuću bučnu metalnu grdosiju? Može li se nekome opisati kako su se osjećali ljudi u gradu deset dana prije samoga kraja, pa pet dana prije kraja?

A na kraju, najstrašnija dilema: Predaja ili probaj? Neki od boraca išli su u probaj, a ostavljali žene i djecu u gradu. Na pamet mi padaju imena... Kako ispričati, dočarati kaos, beznađe i strahote tih razmjera?

Nitko nije dovoljno rječi, osim možda onih koji su spremni lako i površno interpretirati nešto čemu osobno možda i nisu nazozili u punoj i pravoj mjeri.

Zbog toga, a i zato što me odavno napustila hrabrost i nisam više onaj čovjek kojega ste poznavali jer dio mene je zauvijek nestao s vama, neću se sutra pojavit i dopustit ču onima kojima je priča bliska, jer je više puta ispričana, neka govore onako kako mogu i kako su naučili. Vama i meni je to prestalo biti važno.

Drago MAKSIMOVIĆ

Život u zrnu skriven

Teško je danas odgajati djecu. Roditelji najčešće nemaju ni vremena ni umijeća nositi se sa svim onim silnicama koje utječu na duhovni i duševni razvoj njihova djeteta. Vjerski se odgoj sve više prepusta institucijama, školi i vjeronomuškom. Obitelj je, međutim, i danas najvažnija u duhovnom formiranju čovjeka. Prema jednom sociološkom istraživanju o vjeri i moralu, dvije trećine upitanih Hrvata izjavili su da je obitelj imala najveći utjecaj na formiranje njihova vjerničkog osjećaja. Tek nešto više od jedan posto priznaje da je svećenik najviše utjecao na njihov vjerski odgoj. S razlogom se stoga pitamo: Zašto je toliko malodušnosti kod roditelja? Zašto toliko nesigurnosti? Može li nam vjera dati sigurnost u odgoju djece?

Parabolu o gorusičnom zrnu, koju čitamo u bogoslužju jedanaeste nedjelje kroz godinu, Isus je dao svojoj Crkvi kao znak ohrabrenja. Ta mala priča, kažu biblijski stručnjaci, otkriva autentični način Isusova poučavanja. On šalje svoje učenike u svijet da propovijedaju evanđelje svemu stvorenju. On zna kakve ljude šalje i zašto ih šalje. Sam je rekao da ih šalje "kao ovce medu vukove" (Mt 10,16). Ne trebate se uz nemiravati, kaže im, što ćete i kako ćete govoriti: "Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama" (Mt 10,20). Njihovu ulogu uspoređuje sa sijaćem sjemena. Prispodobom o zrnu Isus pojašnjava ulogu navjestitelja riječi. Život koji nastaje i raste skriven je od čovjekovih očiju. To je kao kad čovjek baci zrno u zemlju. Zrno klija i raste bez čovjekova utjecaja. Život je u zrnu, a ne u čovjekovoj ruci. Zrno može biti sasvim maleno poput zrna gorusičnog. Ipak u sebi krije život koji će izrasti u stablo. Rast života nije u čovjekovoj moci, nego u Božjoj ruci.

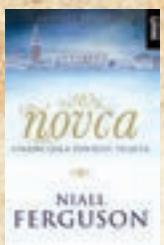
Kršćanski je odgoj sijanje Božje riječi. Zato kršćanski roditelj ne smije kalkulirati. Kao što sijač svoje zrnje velikodušno predaje zemlji, tako kršćanski roditelj bez ustručavanja treba prenosit riječ Božju. Ne treba se opterećivati uspjehom i neuspjehom: "Spavao on ili bdio, noću i danju, sjeme klija i raste - sam ne zna kako." Tako djeluje roditeljska riječ koja se predaje vjerom. U toj je riječi više od ljudske mudrosti i umijeća. Duh Sveti daje život roditeljskoj riječi. Ne mora ona biti ni glasna ni vješta ni učena. Neka je neznatna kao gorusično zrno, ako je vjerom posijana, donijet će siguran plod u svoje vrijeme.

Duh Sveti govori u vama, kaže Isus, a Duh ne može biti neplodan. Prema Isusovoj priči to se mora očitovati, jer "nastane i postane veće od svega povrća". Sveti Leopold Bogdan Mandić, blažena Majka Terezija, Ivan Pavao Drugi i toliki drugi velikani našega vremena izrasli su u vrtu Isusovu. I svi svjedoče da je roditeljska riječ bila sjeme iz kojega je izraslo stablo.

Ivan NIMAC

BIBLIOTEKA

Niall Ferguson
Uspon novca – financijska povijest svijeta
Naklada Ljevak, Zagreb, 2009.

Vrsni povjesničar Niall Ferguson slijedi trag novca i donosi nam priču u pozadini razvoja novca i financijskih sustava, od samog nastanka u drevnoj Mezopotamiji do najnovijih poremećaja i kriza na, kako ga on naziva, Planetu novca. Kršćani smatraju da je pretjerana ljubav prema novcu izvor svega zla, vojskovođama je izvor mogućnosti i snage za ratovanje, revolucionarima ropski okov. Autor u "Usponu novca" pokazuje da je novac zapravo temelj čovjekova napretka. Štoviše, otkriva i financijsku povijest kao ključnu sporednu priču cjelokupne povijesti. Kroz autorov stručni objektiv, velike povijesne događaje, likove i pojave ugledat ćemo u novom i jasnijem svjetlu. Renesansna civilizacija odjednom će poprimiti bitno drukčije obrise: do procvata tržišta umjetnina i graditeljstva u tom je razdoblju došlo jer su talijanski bankari prihvatali arapsku matematiku. Zahvaljujući novim spoznajama, uvidjet ćemo da je uspon nizozemske republike zapravo plod velike pobjede prvog suvremenog tržišta obveznica nad nesolventnim habsburškim apsolutizmom. Autor objašnjava nastanak ključnih financijskih institucija i pojmove, a prikazuje i povijest sadašnjeg trenutka. Ferguson je posjetio New Orleans nakon Katrine, pitajući se zašto slobodno tržište nije u stanju osigurati primjerenu zaštitu od katastrofe. U knjizi propituje i ishodišta aktualne krize izazvane prekomernim odobravanjem rizičnijih hipotekarnih kredita. Što je možda i najvažnije, ova knjiga nedvosmisleno pokazuje kako će nova financijska revolucija unutar samo jednog naraštaja izvući iz neimaštine najveće zemlje na svijetu, Indiju i Kinu, i dovesti ih do bogatstva – riječ je o gospodarskoj transformaciji bez preanca u cjelokupnoj čovjekovoj povijesti. Ipak, glavna pouka financijske povijesti glasi: svaki će se mjeđuhor prije ili poslije rasprsnuti – prije ili poslije pesimistični raspoloženi prodavatelji brojčano će nadmašiti optimistične kupce, prije ili poslije pohlepa će se preko noći pretvoriti u strah. I upravo zbog toga, bilo da jedva spajate kraj s krajem ili da plivate u lovi, ovo je idealan trenutak da shvatite pojавu i uspon novca.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Anonimna – jedna žena u Berlinu

- njemačka ratna drama
- trajanje: 131 minuta
- redatelj: Max Färberböck
- distributer: Blitz film & video
- glume: Nina Hoss (Anonimna), Jevgenij Sidikin (Ribkin), Juliane Köhler (Elke)

Proljeće je 1945., u Berlinu se nazire kraj rata. U ulici nedaleko od Reichstaga jedna pobjednička sovjetska postrojba dobiva zapovijed da se zaustavi i čeka. Razočarani što ih ne puštaju dalje, vojnici se iskaljuju na ženama koje su ih prestrašene dočekale po područima. Jedna od njih odluči preživjeti pod svaku cijenu, i to uz zaštitu ruskog majora...

Kao što je posljednjih godina svijetom zavladao rumunjski film moderne tematike, tako se u podvrsti povijesnih nitko ne može mjeriti s njemačima na temu II. svjetskog rata. Anonimna je snimljena prema stvarnom autobiografskom zapisu novinarke Marte Hillers, koja je imala nesreću da se tog proljeća zatekne u Berlinu. Kada je poslije rata objavila memoare, naišla je na zid nerazumijevanja i prešućivanja. Leđa su joj okrenule i njezine sugrađanke, koje su tih dana dočekale Ruse u razrušenom gradu. Razočarana takvim držanjem, zabranila je nova izdanja dok je živa. Poslije njezine smrti 2001. autobiografija je ponovo izdana i sasvim drukčije dočekana, a popularnost je kulminirala s ovom filmskom adaptacijom. Posebno bih upozorio na izvrsnu podjelu uloga (casting), možda čak i najbolju što sam je ikad vidio. Svi, od glavne glumice do mase "ruskih" statista, toliko su vjerodostojni da nemate problema uživjeti se. Zamjerka se može uputiti jedino na nešto manje raskošnu produkciju i gotovo kazališni ugodaj. Sve u svemu, još jedan izvrstan njemački film o tome kako je rat okutan i koliko su ljudi spremni promijeniti se i činiti ono što u vrijeme mira ne bi ni pomislili da bi ikad mogli učiniti.

Leon RIZMAUL

VREMELPOV

14. lipnja 1801.
Umro Benedict Arnold, najveći američki izdajica

U nacionalnom parku Saratoga u državi New York stoji spomenik na kojem piše da je podignut "u spomen najbriljantnijem vojniku, koji je 1777. dobio za svoje sunarodnjake odlučujuću bitku Američke revolucije, a za sebe čin general-bojnika". Začudo, spomenik pokazuje samo ranjenu nogu, a ime junaka se ne spominje. Naime, Benedict Arnold, u čiju je slavu postavljen kameni stup, najveći je američki izdajica svih vremena. Rijetko tko u Americi zna za Quislinga, pa ako želite nekoga etiketirati izdajnikom - dovoljno je reći "Arnold". Mladi Arnold već je na početku oslobođilačkog rata poveo u Boston dobrovoljačke postrojbe i proslavio se u mnogim bitkama, sve dok kod Saratoge silovitim udarima nije slomio otpor cijele engleske armije. Sam Washington visoko je ocijenio njegov prinos velikoj pobjedi, što nije zadovoljilo Arnolda jer su petorica časnika dobila viši čin. Bila je to pljuska generalovu ponosu, koji je ozbiljno uzdrman kongresnim optužbama da je u prethodnim pohodima zagrabilo i u vojnu kasu. "Ako me nađete krivim, pogubite me", požalio se Arnold Washingtonu. Sud ga je zaista našao krivim, što je Arnolda odvelo na put izdaje. U rujnu 1780. prihvatio je englesku ponudu da za 20 tisuća funta preda utvrdu West Point s tri tisuće vojnika. Pukim slučajem engleskog su pregovarača uhvatili američki teritorijalci i pronašli izdajničku poruku u njegovoj čarapi. "Kome se više može vjerovati?" uzdahnuo je Washington na vijest o izdaji. Arnold je odmah prebjegao Englezima i u njihovo ime vodio pljačkaške pohode po Virginiji. Poslije američke pobjede otisao je u Englesku, gdje je i umro 14. lipnja 1801., a Engleska ga zbog izdaje nije prezirala ništa manje od Amerikanaca. Legenda kaže da je na samrtnoj postelji zatražio da mu obuku staru kolonijalnu odoru uz riječi: "Neka mi Bog oprosti što sam ikada obukao drugu!"

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Aukcija slika u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33 u Zagrebu, 18. lipnja u 12 sati održat će se aukcija slika u korist Centra za autizam Zagreb.

Slike se mogu razgledati u Galeriji MORH-a 16. i 17. lipnja od 11 do 18 sati. **Ulaz sloboden.**

Hrvoje STRUKIĆ

Gromovi

Plaketa 2. gardijske brigade pozlaćena je i okrugla promjera 79 mm i debljine 4 mm, a izvedena u višeslojnom reljefu. Vanjski rubni dio plakete je istaknut. Temeljni reljefni prikaz jesu dva ukrštena mača s vrhovima prema gore. Dršci mačeva su narebreni, a balčak je u obliku pletera. Mačevi po sredini imaju utor koji prati oštricu. S lijeve i desne strane nalaze se pleterni prikazi, a na gornjem dijelu plakete dva reda s osam kvadrata, koji su izvedenica hrvatskoga grba. U donjem dijelu plakete, između držaka mačeva nalazi se pozlaćeni natpis: 2. / GARDIJSKA / BRIGADA HV / GROMOVI s veličinom slova od 4 mm. Središnji dio plakete posebno je reljefno istaknut za 1 mm i čini ga štit sa znakom 2. gardijske brigade. Unutar rubova štita je grb Republike Hrvatske s kvadratnim poljima. Iznad toga je najistaknutiji dio reljefa, stisnuta šaka koja drži dvije munje, čiji krajnji dijelovi izlaze preko ruba štita. Iznad prikaza šake je natpis: GROM, veličine slova 6,5 mm. Pločice za tekst nema,

Zbirka:

Plakete i medalje

Naziv:Plaketa 2. gardijske
brigade HV

ali je na podložnom dijelu utor za pločicu dimenzija: 79 x 19 x 1 mm. Kutija: 139 x 179 x 23 mm; crna glatka koža s otisnutim znakom postrojbe. Znak je u obliku štita dimenzija: 46 x 66 mm. U središtu štita je stisnuta šaka koja drži dvije munje. Na prstenjaku je hrvatski grb s prvim bijelim poljem. U gornjem dijelu znaka je natpis GROM, a u donjem 2. GAR-DIJSKA BRIGADA. Pozlaćeni znak je otisnut na poklopцу kutije, koja je bez kopče, a s unutarnje strane je od bijele svile na kojoj je otisnut pozlaćeni natpis PLAKETA "GROM". Podložni dio za plaketu je od grimiznog baršuna.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galic (mario.galic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2009.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.army.mil/d-day
Trenutačno najaktualniji povijesni događaj jest glasoviti **Dan D**, vezan za 6. lipnja 1944. i II. svjetski rat. Tada se saveznička vojska počela iskrcavat u Normandiji i ponovo je otvorila zapadnu frontu te s drugim saveznicima porazila Hitlerovu Njemačku. Nedavna 65. godišnjica tog događaja obilježena je uz nazočnost nekih od najpoznatijih svjetskih državnika.

Danom D bavi se mnoštvo privatnih i "službenih" web-stranica, no mi smo se odlučili za www.army.mil/d-day, koja je u vlasništvu američke kopnene vojske. Poznato je da Amerikanci uvelike drže do kakvoće svojih stranica, pa ni ova nije iznimka, no moramo priznati da je ipak riječ o sažetijem pregledu. Naravno, Amerikanci su prije svega fokusirani na svoj udio u toj povijesnoj ratnoj operaciji. U svakom slučaju, stranica je klasična: tu su kronologija, karte, opisi iskrcavanja, fotogalerija, pa i izvorni filmski zapis o iskrcavanju. Nапослјетку, ako niste zadovoljni ovom stranicom, ponuđeni su vam i drugi linkovi.

D. VLAHOVIĆ

web info

100% HRVATSKI INOVACIJSKI PROIZVOD - ODORA HRVATSKOG VOJNIKA

OSRH

KAPA

Dodatačna prozračnost s mikroregulacijom veličine i vezenom oznakom.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Šešir d.o.o. Zagreb.

OSRH

KOŠULJA

Modularni ovratnik s mogućnošću regulacije otvora.

OSRH

DIGITALNA PRIKVIVNA ŠARA

Digitalna šara sastavljena iz četverobojnih komponenti ima prepoznatljiv uzorak zemljopisnog optika Hrvatske i voden žig s oznakom OSRH.
Boje su postojane i nakon velikog broja pranja sa svojstvom umanjene prepoznatljivosti pod IC noćnim uređajima.
Odora ne reflektira svjetlo, a uzorak šare osigurava dobru prikritnost u svim uvjetima.

Prednja strana košulje: Priprema za postavljanje oznaka čina i prezimena.

OSRH

TKANINA

Odora je izrađena od specijalne tkanine sastava intimna mješavina poliamidno vlakno/pamuk dajući tako visoka tehnička svojstva i dobenu udobnost prilikom nošenja.
Poliamidno vlakno zaštićenog naziva CORDURA® najbolja je preporuka za dokazanu visoku čvrstoću vlakana.
Tkanina je izrađena u specifičnom top-rips vezu, a tiskana je visoko kvalitetnim bojilima. Proizvođač Čateks d.d.

KOŠULJA

Kopčanje košulje patent zatvaračem posebnog vojnog standarda. Zatvarač je izvana prekriven trakom koja je osigurana čičkom.

Donji dio košulje je bez džepova kao prilagodba za nošenje opasača s opremom.

HLAČE

Kroj srednje dubine sjedišta, ugodan i elegantan, s ojačanim porubima i prošivima.
Posebno razvijeni i prilagođen kroj za žene.
S prednje strane dva duboka gornja džepa.
Straga ojačanje materijala na sjedištu i u području između nogu.
Na obje nogavice veliki bočni džepovi s mogućnošću povećanja volumena, zatvaranje patent zatvaračem i poklopcom na čičak.
Na području koljena nalaze se džepovi za umetanje štitnika za koljena.
Na donjem kraju nogavica postavljena je traka za zatezanje oko gležnja.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb.

RUKAVI

Rukavi: Priprema za postavljanje oznaka zastave, pripadnosti postrojbi ili misije.

Cetvrtasti džepovi na oba rukava, zatvaranje patent zatvaračem i prostor za olovku.

Pripadnost oružanim snagama

U podpazušnom dijelu, odzračnici.

Ukošeni džepovi na području prsa. Zatvaranje čičkom.

Džepovi za umetanje štitnika za laktove i podlakticu.

Regulacija otvora čičkom na završecima rukava.

Konstrukcija košulje: Lagano strukturirana prati linije tijela što je značajno kod jednoobrazne slike prilikom postrojavanja. Izrazito dobra pokretljivost tijela, prozračna i ugodna za nošenje.

Kroj je u skladu s ostalim dijelovima odore i opreme.

Košulja je u potpunosti bez gumba koji se pri prenešenoj traumi sa zaštitnog prsluka ponašaju kao projektili.

Razvoj i proizvodnja
MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb

Leđnica košulje: s izdašnim porubom za povećanu komociju i nesmetanu pokretljivost u svakom položaju tijela.

RAZVIJAMO I PROIZVODIMO ZA BUDUĆNOST

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.